

TARTU ÜLIKOOL

Sotsiaal- ja haridusteaduskond

Ühiskonnateaduste instituut

Deivi Sarapson

Noorsootöös osalemist motiveerivad tegurid huvitegevustes osalejate ja noortekeskuste
külastajate seas

Bakalaureusetöö

Juhendaja: Andu Rämmer, MSc

Tartu 2014

Olen koostanud töö iseseisvalt. Kõik töös kasutatud teiste autorite tööd, põhimõttelised seisukohad, kirjandusallikatest ja mujalt pärinevad andmed on viidatud.

Deivi Sarapson

02.06.2014

ABSTRACT

Youth centres visitors and recreation activities participants motivational factors for participation in youth work

The aim of this bachelor thesis was to find out motivating factors why young people participate in recreational activities and youth centres. Analyzed what motivational factors are most common and important for young people who participate in recreational activities and youth centres.

In work is used Praxis 2011th year an electronic survey response. Author analyzed participation in two areas like youth centres and recreational activities. Young people were divided into two age groups: 12 to 14 year and 15 to 18 year olds. Regionally were divided into three groups Tallinn, other cities and countryside young people. In addition to compared gender, economic background of young people and activity. Identifying motivators are based on a Maslow's hierarchy of basic needs.

The results of analyzing were that for participation in recreational activities young people motivators are self-actualization, the need for belonging, recognition of the need for security. Motivators like belonging, security, and recognition of the need for self-actualization belong to young people who participate in youth centre activities.

According to the economic situation showed that young people, who rated their family economic situation better and young people, who rated their family's financial status lower, their motivators were same. Comparison active and passive young people revealed that the active youth were more self-motivating. For passive youngsters security and belonging was more important.

This thesis topic is important for the youngsters and the youth workers. It is important to understand the reasons why youth participate. Through this knowledge we could involve more young people in youth work.

Keywords: Recreational activity, youth centre, motivation, youth work, youth

SISUKORD

ABSTRACT	3
SISSEJUHATUS	6
1. TEOREETILINE ÜLEVAADE	8
1.1 Töös kasutatavad põhimõisted	8
1.2 Noorsootöö ajalugu	9
1.3 Noorsootöö olemus.....	11
1.4 Noorsootöö Eestis.....	13
1.5 Huvitegevus kui noorsootöö valdkond	16
1.6 Noortekeskus kui noorsootöö valdkond	17
1.7 Motivatsiooniteooria.....	18
1.8 Teised teooriad	19
2. UURIMUSE EESMÄRK JA METOODIKA	20
2.1 Uurimuse eesmärk	20
2.2 Metoodika	21
2.3 Valim	22
3. TULEMUSED	24
3.1 Noorte osalus huvitegevuses	25
3.1.1 Noorte osalus huvitegevuses vanuserühmade lõikes	25
3.1.2 Noorte osalus huvitegevuses piirkondade lõikes	28
3.1.3 Noorte osalus huvitegevuses soolises lõikes	29

3.1.4 Noorte osalus huvitegevuses lähtuvalt majanduslikust olukorrast	31
3.2 Noorte osalus noortekeskuses	32
3.2.1 Noorte osalus noortekeskuses vanuserühmade lõikes.....	32
3.2.2 Noorte osalus noortekeskuses piirkondade lõikes	35
3.2.3 Noorte osalus noortekeskuses soolises lõikes.....	37
3.2.4 Noorte osalus majanduslikust olukorrast lähtuvalt noortekeskuses.....	40
3.2.5 Noorte osaluse võrdlus aktiivsuse lõikes noortekeskuses	40
4. ARUTELU	42
4.1 Noorsootöös osalemise motiveeritus vanuserühmade lõikes.....	42
4.2 Noorsootöös osalemise motiveeritus piirkondade lõikes	44
4.3 Noorsootöös osalemise motiveeritus soolises lõikes.....	45
4.4 Noorsootöös osalemise motiveeritus majanduslikust seisust lähtuvalt	46
4.5 Noorsootöös osalemise motiveeritus aktiivsusest lähtuvalt.....	47
KOKKUVÕTE	48
KIRJANDUS	49
LISAD.....	53

SISSEJUHATUS

Noorsootöö on noorte arendamise seisukohalt väga oluline. Noorsootööga on Eestis rohkem tegeldud viimase paarikümne aasta jooksul ja järjest olulisemaks teemaks on muutunud noorte osalus ja kaasatus. Teades tegureid, mis noori motiveerivad, saame neid kasutades suurendada noorte osalust noorsootöös. Käesoleva töö teemaks on „Noorsootöös osalemist motiveerivad tegurid huvitegevustes osalejate ja noortekeskuste külastajate seas”. Töös uurin noorte motivatsiooni noorsootöös osalemiseks. Motiveeritust on käsitletud nii Eestis kui ka mujal päris palju, kuid töös tahan välja tuua just need noored, kes realselt ise osalevad noorsootöös. Olles ise aktiivne noor ja töötanud noortejuhina leian, et osaluse ja motiveerituse seose välja toomine on oluline, kuna tihti ei teadvusta seda noored ega ka täiskasvanud. Motivatsiooni teooriaid on erinevaid, kuid töös käsitlen Maslow põhivajaduste hierarhiat. Töö eesmärgiks on uurida noorsootöös osalemist motiveerivaid tegureid huvitegevuses osalejate ja noortekeskuste külastajate seas.

Töö koosneb teoreetilisest ülevaatest, metodoloogia tutvustamisest, tulemuste esitamisest ja arutelust. Töös analüüsin noorsootöö kahte valdkonda nagu noortekeskused ja huvitegevused ning neis osalemist. Töö põhineb kvantitatiivsel uurimisel. Kasutan Praxise poolt 2011. aastal läbiviidud elektroonilise ankeetküsitluse (Taru 2012) andmeid.

Noorsootöö on sotsiaaltööga väga tihedalt seotud. Sotsiaaltöö profession aitab kaasa sotsiaalsele muutusele, probleemide lahendamisele inimsuhetes ning inimeste võimustamisele ja vabastamisele, et suurendada heaolu. Siinkohal on ka noorsootööl oluline roll, et luua noortele tingimusi oma isiksuse arendamiseks, et nad saaksid oma tulevikku kujundada. Nagu sotsiaaltöö järgib ka noorsootöö inimõiguste deklaratsiooni eriti võrdset kohtlemist, sallivust ja partnerluse põhimõtteid ja loomulikult noorte vajadusi ja huve. (International Federation... 2012). Noorsootöö kujunemist uurinud Filip Coussée mainib, et noorsootöö ja sotsiaaltöö seos on välja toodud juba varem, mil kardinal Jozef Cardijn lõi sotsiaalse liikumise, mis koosnes nii noorsooliikumisest kui ka sotsiaaltööst ja oli mõeldud tööliiklasi noortele. Hiljem kujunes sellisest liikumisest välja erinevaid organisatsioone (Coussée 2010: 13).

Töös käsitletud teema on oluline nii noorte endi kui noorsootöötajate jaoks. Noori motiveerivaid tegureid paremini tundes on võimalik suurendada noorte osalust noorsootöös ja tõsta noorsootöö efektiivsust.

1. TEOREETILINE ÜLEVAADE

1.1 Töös kasutatavad põhimõisted

1.1.1 Noor– On seitsme kuni kahekümne kuue aastane füüsiline isik (Noorsootöö seadus 2010). Mõistele "noor" on palju erinevaid tähendusi nagu näiteks alaealised, noorukid, teismelised, noored täiskasvanud, noored (Timmerman 2012: 24).

1.1.2 Noorsootöö– Noorsootöö on tingimuste loomine noore isiksuse mitmekülgses arenguks, mis võimaldab noortel vaba tahte alusel perekonna-, tasemehariduse- ja tööväliselt tegutseda. Noorsootöö korraldamisel lähtutakse võrdse kohtlemise, sallivuse ja partnerluse põhimõtetest, noorte vajadustest ja huvidest. Seda tehakse noorte jaoks ja koos noortega, neid kaasatakse otsuste tegemisse. Noorsootöö põhineb noorte osalusel ja vabal tahtel, see toetab noorte omaalgatust. (Noorsootöö seadus 2010).

Noorsootöö mõiste Euroopa Komisjoni järgi on, et noorsootöö eesmärk on pakkuda noortele võimalust, et nad saaksid ise enda tulevikku kujundada. Noorsootööd tehakse noorte jaoks ja koos noortega lähtudes nii sotsiaal-, kultuuri-, haridus- ja poliitikavaldkonnast. Üha enam pakub noorsootöö noortele nii tegevusi kui ka teenuseid. (Youth Partnership... 2014).

1.1.3 Haridus- ja Teadusministeeriumi järgi kujutab noorte osalus (Youth Participation) endast noorte osalemist ja kaasamist nende otsuste puhul, mis puudutavad noorte elu. Oluline on ka võimaluste loomine selleks. Noorte osalus on tähtis kõikidel tasanditel nii riiklikul kui ka kohalikul. Peale otsustusprotsessides osalemise on oluline tegevustes osaleda nii kohalikul kui ka regionaalsel tasandil, mis omakorda on lahutamatuks osaks demokraatliku ühiskonna ehitamisel. (Noorte Osalus- Youth Participation 2014). Euroopa Komisjoni järgi ei ole osalemine otseselt ise eesmärk vaid lähenemine, et saada aktiivseks kodanikuks (Youth Partnership... 2014).

1.1.4 Motivatsiooni mõistet kasutatakse eesmärgipärast tegevust käivitavatest ja suunavatest psüühilistest teguritest rääkides. Motivatsiooni all peetakse silmas nii inimese valmisolekut teatud tegevuse alustamiseks kui ka talle omaseid tegevusajendeid ning kogu eesmärgile

suunatud tegevust kujundavat mehhanismi. (Rämmer 2011: 55). Motivatsiooniteooriatest tuntuimaks peetakse Maslow püramiidi käsitlust, mis kujutab endast põhivajaduste hierarhiat. Nende hulka kuuluvad madalama taseme füsioloogilised vajadused, millel baseeruvad turvalisuse vajadused, neil omakorda kuuluvuse ja armastuse vajadused, siis austuse vajadused ja kõige kõrgemal eneseteostuse vajadus. Maslow arusaama kohaselt toimub hierarhia dünaamika põhimõttel, et kui madalamad vajadused on rahuldatud, siis tekivad uued ja kõrgemad vajadused. Eneseteostusvajadust ei saa tekkida enne kui turvalisuse vajadus on realiseeritud. (Maslow 2007: 76- 87).

1.1.5 Huvitegevus on üks noorsootöö valdkondi ja see on lühiajaline süsteemne juhendatud tegelemine huvialaga noore vaba tahte alusel tema tasemeõppest ja tööst vabal ajal. Selle eesmärgiks on süvendatud teadmiste ja oskuste omandamine valitud huvialal. Siia hulka kuulub ka huviharidus, mis on pikaajalisem. (Noorsootöö strat... 2006: 23).

1.1.6 Avatud Noortekeskus on noorsootöö asutus, mis tegutseb avatud noorsootöö meetodit kasutades ja on avatud kõigile noortele ning on piirkondlikuks noorsootöö korraldamise keskuseks (Avatud noortekeskuste, teavitamis... 2007). Avatud noorsootöö meetodi eesmärk on pakkuda noortele osalust demokraatlikus ühiskonnas, et nad saaksid oma arenguvajadusi rahuldada. See toimub nii klubides, noortekeskustes, tänaval. (Open Youth Work 2014).

1.2 Noorsootöö ajalugu

Noorsootöö ajalugu on raske mõista üheselt, kuna see on riigiti väga erinevalt välja kujunenud. Kui enne 18. sajandit lahterdati inimesi kergelt lasteks ja täiskasvanuteks, siis hiljem tööstusühiskonna arenedes tekkis vajadus noorte tähenduse järele (Cunningham 2012: 14). Paljudes Kesk-Euroopa riikides hakkas noorsootöö levima 19. sajandi keskpaigal religioosset valdkonda pidi. Teadaolevalt märgati esimesid noorsootöö algeid Inglismaal. Esimene noorte klubi loodi 1780. aastal, samas esimene ülikool Inglismaal loodi juba 11. sajandil. Kaks vanimat noorte naiste organisatsiooni eksisteerivad praegugi, nendeks on Noorte Naiste Kristlik Assotsioon, mis asutati 1855. aastal ja Tüdrukute Sõbralik Ühiskond,

mis käivitati 1875. aastal. (Jeffs 2010: 16 ja 18). Sotsiaalpedagoogiline suund oli noorsootöö aluseks juba 19. sajandil. Eesmärgiks oli integreerida indiviidi ja ühiskonda omavahel. Noortega tegeledes arvestati nende erinevaid taustu. Oli algatusi erinevatest kanalitest, kes keskendusid erinevatele sihtrühmadele ja erinevaid eesmärke silmas pidades. Kõik nad lähtusid kahest asjaolust: esiteks kaasata indiviide ja gruppe olemasoleva sotsiaalse korra ja moraalse kohustuse alusel ning teisalt vabastada neid takistustest, et nad saaksid end arendada. (Coussée 2008: 103).

Noorsootöö ajalugu Euroopas uurinud Belgia noorsoouuriija Filip Coussée (2010) toob välja neli ajaloolist tähendust noorsootöös. Esimeseks tähenduseks on ennetav noorsootöö, mida viis ellu pühakuks kuulutatud Don Bosco. Bosco tähelepanu oli eelkõige tööliiklasside lastel, kes olid töötud või liiga noored, et töötada. Taoline metoodika levis üle Euroopa ning seda teatakse osades maades kui eeskostet. Läbi oma töö laste ja noortega tutvustas Bosco pedagoogilisi ja metoodilisi osasid ja need on siiaamaani üheks osaks noorsootöös. (Coussée 2010: 10-11).

Teiseks toob Coussée (2010) välja poeedi Albrecht Rodenbachi ja tema romantilise noorteliikumise. Belgias oli 1875. aastal üks flaami ülikooli tudeng mures oma keele pärast haridussüsteemis. Teiseks mureks oli ühiskonnas kasvav ilmalikkus. Tudeng hakkas kirjutama luuletusi ja näidendeid, et vihjata Flaami kuulsusrikkale minevikule. Ta lõi liikumise, mille nimeks sai Catholic Student Action. Tol ajal olid populaarsed ka naiste ja tööliste liikumised ja ühiselt väljendasid need noorsooliikumised noorte sõltumatust. Noorsooliikumine inspireeris kahte suunda nii sotsiaalvaldkonda kui ka noorte oma. Esimene valdkond tegeleb siis integratsiooni ja sõltumatusega sotsiaalses klassis ja viimane tegeleb integratsiooni ja sõltumatusega erinevates vanuserühmades. (Ibid).

Kolmandat ja neljandat suunda nimetab Coussée (2010) selleks, kust alates saame rääkida kaasaja mõttes noorsootööst. Kolmas tegelane on lord Robert Baden-Powell, kes liitis sotsiaaltöö ja noorsooliikumise, mis moodustabki tänapäeva mõistes noorsootöö. 1899. aastal oli Briti ohvitser Baden-Powell Lõuna- Aafrikas Buuri sõjas, kus ta avastas, et noored inimesed olid kohutavad skaudid.

Tuli vajadus luua terviklik ja põhjalik süsteem, et suunata ja toetada noori inimesi nende täiskasvanuks saamise protsessis. See oli õige aeg, et luua meetod, mis kataks hariduslikke probleeme vaba aja kontekstis. Baden-Powell uuris, miks mõned inimesed töötavad noortega ja leidis, et sotsiaaltöö algatused olid liiga konservatiivsed ja noorsooliikumised olid tihti ebajärjekindlad ja rahutud. Oli vaja meetodit, mis juhendaks ilma dikteerimiseta ja mis annaks noortele mingis mõttes erinevaid võimalusi. Oskus ennast valitseda, loodusest õppida rahuldaks noore seiklusjanu ja kujundaks kodanikutunnet. Baden-Powell lõi ühtse kontseptsiooni, mis põhines noorsootöö põhimõtetel. Esimene poiss-skautide laager korraldati 1907. aastal ja mõni aasta hiljem tegi samadel alustel Baden-Powelli õde laagri tütarlastele. (Ibid 12).

Neljas ehk siis viimane on kardinal Jozef Cardijn, kes kujundas sotsiaaltööst ja noorsooliikumisest sotsiaalse liikumise. 1912. aastal Belgias oli Cardijn eriti mures noorte moraali pärast, kes kuulusid tööliklassi. Tema jaoks oli oluline ühiskondlik vastutus. Cardijn tahtis teha revolutsioonilist liikumist ja selleks analüüsis sotsiaaltööd ja noorsooliikumist just töötavate noorte vaatenurgast ja pidas olulisemaks sotsiaalseid küsimusi kui noorsoo omi. Tema liikumised hakkasid vallutama maailma ja järgnesid ka tütarlaste ja põllumajandusnoorte liikumised. Liikumised arenesid sujuvalt noorsootöö organisatsioonideks. Siinkohal on oluline märkida ära, et Baden-Powelli ja Cardijni on hästi palju võrreldud ja toodud teatud seoseid. Mõlemad leidsid, et noorte jaoks ei olnud täiskasvanute juhendamised eriti atraktiivsed. (Coussée 2010: 13).

1.3 Noorsootöö olemus

Noorsootöö juured jäävad agraarühiskonna ja tööstusühiskonna ülemineku perioodi. Tänu sellele oli ja on, tahtlikult või tahtmatult noorsootöö abiks, et realiseerida konkreetseid sotsiaalseid projekte (Coussée 2008: 13). Noorsootöö on üldiselt kasulik, see võimaldab lastel ja noortel õppida sotsiaalseid oskusi. Oskusi, mida nad vajavad, et olla aktiivsed ja iseseisvad kodanikud ühiskonnas (Coussée 2008: 3). Noorsootööd tehakse nii kohalikul, regionaalsel, rahvusesisesel kui ka rahvusvahelisel tasandil. Noorsootöös saab olla erinevaid liike

organisatsioone nagu noortekeskus, avatud noortekeskus, noorteliikumine, noorteorganisatsioon, noorteklubi, noorteteenused ja palju muid. Me saame siin välja tuua selliseid eesmärke ja valdkondi nagu aktiivne kodanik, keskkond, inimõigused, poliitika, kultuur, loodus, loomaõigused, sport, tervis, rassismivastatus, oht, turvalisus, osalus, informatsioon ja palju muid. Noorsootööd tehakse igal pool ja igal ajal: koolis, tööl, vabal ajal, õhtul, nädalavahetusel ja vaheajal. Noorsootööd tehakse erinevates kohtades: organisatsioonides, kirikutes, mänguväljakutes, tänavatel, naabruskondades, linnades, maal. Noorsootöö on mõeldud nii lastele kui ka noortele inimestele olenemata soost, vanusest, sotsiaalsest taustast, haridustasemest. Meetodeid selles valdkonnas on väga mitmeid näiteks grupitööd, individuaalne lähenemine, mängimine, läbi hariduse õpetamine, treeningud, informatsiooni andmine, osalemine, mitteametlik kogunemine, laagrid, loovus. Noorsootööd teevad üldjuhul noorsootöötajad, professionaalid aga ka vabatahtlikud ja noored ise. (Jacobs 2010: 8-9). Varem tehti noorsootööd ilma noorsootöötajata (Cunningham 2012: 13). Coussée (2008) toob välja, et noorsootöö tüübid on: mänguväljaku ühendused, poliitilised noorteühendused, noortekeskused või klubid, noorte amatööride kunstiühingud, noorte töötoad, noorte muusika töötoad, laste talud, noorte kinod, õpilaste ühingud, noorsootöö erivajadustega lastele ja noortele, haavatavate/erivajadustega noorte algatused, töötavate noorte algatused, iseorganiseeruvad rühmad vähemusrühvusest noortele. (Coussée 2008: 4). Noorsootöö on üle Euroopa väga erinev. Siiski vajab noorsootöö pidevat uuendamist ja ümber kujundamist järgides uusi ühiskondlikke suundumusi ja arenguid (Coussée 2010: 10).

Noorsootöö suhtes ollakse kriitilised, kuna sellega on tegeletud lühikest aega, selletõttu on see ohus ning haavatav. Siiski on noorsootöö sotsiaalsete trendidega kaasas käiv ja alati hõlmab endas väga erinevaid valdkondi nagu individuaalsust, institutsioone. (Batsleer, Bernard 2010: 153).

Varem olid noorsootöö vormid etteantud normide, demokraatia ja sotsiaalsete püüdluste põhised, et arendada noori. Noorsootöö on nüüd muutunud oma olemasolult distsiplineeritumaks. (Ibid 157). Ja sellele on omistatud ka ideaaltüüpe. Nendeks on paindlik noorsootöö, hoolitsev ja kontrolliv noorsootöö, kodakondsuse noorsootöö, noorsootöö kui suhtlus ja kriitiline vestlus (Ibid 160).

1.4 Noorsootöö Eestis

Noorsooliikumise alguseks Eestis võib pidada juba 17. sajandit, kui siinse esimese kõrgkooli kasvandike grupid viisid läbi aktsioone ja üritusi väljaspool ülikooli. 19. sajandil oli aktiivne Eesti Üliõpilaste Selts, see registreeriti küll ametlikult 1883. aastal, kuid juba 1870ndal aastal oldi aktiivsed Vironia nime all. 20. sajandi alguses oli suur tähelepanu „Noor-Eesti” liikumisel, kelle tunnuslauseks oli „Olgem eestlased, kuid saagem eurooplasteks!”. Samal ajal tekkis ka koolinoorte ringe üle Eesti. 1905. aastal sai alguse töölisnoorsoo liikumine, kelle liikmed osalesid streikidel, jagasid lendlehti. Baden-Powelli loodud poiste skaudiorganisatsiooni ajal loodi ka Eestisse 1912. aastal poiste skaudirühm.

Eesti Vabariigi loomine mõjus nii üliõpilasliikumisele kui ka ülejäänud noorsooliikumisele positiivselt. Erinevatele sündmustele andis väga suure tõuke kaks seadust, milleks oli „Avalikkude keskkoolide seadus” ja „Noorsoo organiseerimise seadus”. Loodi mitmeid noorsooga seotud organisatsioone, kooliseltse, kasvatuseltse. Üheks suuremaks oli Eesti Skautide Malev, millest kujunes välja poistele suunatud „Noored Kotkad” ja tüdrukutele mõeldud „Kodutütred”, mis mõlemad eksisteerivad praegugi. Lisaks oli veel seltse, mis tegelesid karskus küsimustega, poliitikaga, maanoortega, kultuuriga. (Martinson, Bruus, Sikk 2000: 37-41). 20ndatel osalesid noored täiskasvanute organisatsioonides ja nende põhimotivatsiooniks oli hariduse saamine ja enesetäiendamine. Tol ajahetkel muutus vabaaja veetmine otstarbekamaks ja seda aitasid teostada erinevad noorte organisatsioonid. Nendes osaleti, kuna sooviti end täiendada ja teostada, osaleda oma lemmiktegevustes, ühiskonda sulanduda ja mõttekaaslastega aega veeta. (Taru, Pilve, Kaasik 2014: 30).

Pärast Nõukogude okupatsiooni Eestis tunnistati kõik noorsootöö struktuurid ja seadused kehtetuks. (Martinson, Bruus, Sikk 2000: 42-46). Kogu süsteem tsentraliseeriti ja protsessi eesmärgiks oli, et sotsialistlik noor saaks osaks Nõukogude reaalsusest (Taru, Pilve, Kaasik 2014: 30). Nõukogude poolt moodustati Eestimaa Kommunistlik Noorsooühing, millega puutusid kokku peaaegu kõik noored. Noorte tegevusteks oli ehitamine, erinevatel töödel ja koristustel osalemine, suvepäevadel ja võistlustel osalemine. Siia ajajärku kuuluvad ka pioneerid ja oktoobrilapsed. Teiseks olulisemaks ühinguks võib pidada Eesti Õpilasmalevat, mille ülesandeks oli õpilaste tööharjumuse arendamine ning pakkuda tööandjatele abilis.

Sarnastel alustel toimivad ka praegused õpilasmalevad. (Martinson, Bruus, Sikk 2000: 42-46). Osad noored nautisid sellist elukorraldust, kuna neile pakuti erinevaid võimalusi nagu huviringid, suvelaagrid (Taru, Pilve, Kaasik 2014: 30).

Eesti taasiseseisvumisel muudeti ümber kogu noorsootöö süsteem. See viidi kooskõlla iseseisva riigi vajadustega. Uued struktuurid põhinesid kodanikualgatustel ja reaalsel vajadustel. (Taru, Pilve, Kaasik 2014: 30). Üheks esimeseks lasteorganisatsiooniks taasiseseisvumise eel oli Eesti Laste Organisatsioon. Hiljem taastati skautlus, erinevad üliõpilasorganisatsioonid ja alustas 4H, Punane Rist, erakondlikud noored. (Martinson, Bruus, Sikk 2000: 46). Praegusel hetkel hõlmab noorsootöö laiemat valdkonda, mida reguleerivad erinevad seadused, asutused.

Eestis on noorsootöö jaotatud kaheksaks valdkonnaks. Esimene on erinoorsootöö, mis on mõeldud riskioludes elavatele ja/või probleemkäitumisega noortele. Teiseks on noorte huviharidus ja huvitegevus, mis jaguneb pikaajaliseks ehk siis huvihariduseks ja lühiajaliseks ehk siis huvitegevuseks. Mõlemad on süsteemselt juhendatud tegelemised huvialaga vaba tahte alusel tasemeõppest vabal ajal süvendatud teadmiste ja oskuste omandamiseks. Kolmas on noorte teavitamine, nõustamine ja noorsoo-uuringud. Teavitamine hõlmab aja- ja asjakohast, kvaliteetset ning kättesaadavat teavet ja teavitamise teenuste tagamist noortele. Nõustamisega tagatakse nõustamisteenused noortele, et võimaldada neil langetada nende elu puudutavaid otsuseid. Noorsoo-uuringud on olulised, et noortevaldkonda planeerida süstemaatiliste ja võrreldavate uuringute põhjal. (Noorsootöö strat... 2006: 23). Neljandaks on noorsootöölane koolitus, mis on oluline kvaliteetseks ja tulemuslikuks noorsootöök. Viiendaks on noorte tervistav ja arendav puhkus. Selle eesmärgiks on noortele tervistavaks ja arendavaks tegevuseks võimaluste tagamine erinevate puhkuse ja vaba aja veetmise projektide ning laagrite korralduse kaudu. Kuuendaks on noorte töökasvatus. See on mitmekesiste meetmete kaudu noorte tööhõive valmiduse tõstmine ning noorte olukorra parandamine tööturule sisenemisel. Seitsmendaks on rahvusvaheline noorsootöö, mis on mõeldud nii noortele kui ka noorsootöötajatele, et suurendada rahvusvahelist koostööd ja kultuuridevahelist õppimist. Viimaseks, kuid mitte vähem oluliseks, on noorte osalus, mille

eesmärgiks on noortele otsustusprotsessides osalemiseks mitmekesiste võimaluste loomine ja osalusmotivatsiooni arendamine. (Ibid 24).

Noorsootöö lähtub konkreetsetest alustest. Esiteks peab noorsootöö noortele arendavateks tegevusteks looma tingimused, mis võimaldavad neil oma vaba tahte alusel tegutseda väljaspool perekonda, tasemeõpet ja tööd. Noorsootöö subjektiks on 7-26aastane ühiskonnaliige. Noorsootöö eesmärk on luua eeldusi ja toetada noore toimetulekut ühiskonnaliikmena. Noorsootöö algab seal, kus on noored oma vaadete, arvamuste ja huvidega. Noorsootöö loob noorele tingimused personaalseks (isiksuslikuks) ja sotsiaalseks arenguks. Noorsootöö aitab kujundada noore eetilisi tõekspidamisi, kodanikutunnet ja austust teiste kultuuride vastu. Noorsootöö aitab noorel tundma õppida iseennast, teisi ja ümbritsevat ühiskonda. Noorsootöö innustab noori võtma vastutust, tegema teadlikke otsuseid oma elu, väärtushinnangute ja ühiskonna arengu osas. (Ibid 21).

Olulisemad noorsootöö põhimõtted on, et noorsootööd tehakse noorte jaoks ja koos noortega, kaasates neid noorsootöö otsuste tegemisse. Noorsootöös lähtutakse noorte vajadustest, huvidest ja soovidest. Noorsootöö põhineb noorte osalusel ja nende vabal tahtel ning noorte omaalgatusel. Noorsootööd läbib nii riigisisene kui ka rahvusvaheline lõimumine. Noorsootöös lähtutakse eetilistest kaalutlustest ja võrdse kohtlemise printsiibist. Noorsootöötaja lähtub töös noortega sallivuse ja partnerluse põhimõttest. Noorsootöö korralduslikuks põhimõtteks on, et noorsootööd pakutakse noortele võimalikult elukoha lähedal. Noorsootöö peamised korraldajad on kohalikud omavalitsused, noorteühingud ja noortele mõeldud asutused. Noorsootöö teostus ja keskkond on turvaline, kvaliteetne, mitmekesine, uuenduslik ja uute (lisa)väärtuste loomisele suunatud. Noorsootöö teostamise keskkond on noorte poolt aktsepteeritav ning soodustab mitteformaalset ja informaalset õppimist. (Ibid). Noorsootöö korraldaja ja noorsootöötaja on ausad ning avatud noorsootöö eesmärkide ja meetodite osas. Noorsootööd kavandatakse, koordineeritakse ja tehakse erinevatel haldustasanditel erinevate sektorite koostöös. Noorsootöö vajab eesmärgipäraselt planeerimist, regulaarset analüüsi ja hindamist. Noorte osalus ja mitteformaalse õppimise kvaliteet on näitajad noorsootöö hindamisel. (Ibid 22).

Linna- ja maanoorte valikuvõimalused on erinevad. Kui linnades (eriti Tallinnas) on noortel palju erinevaid vaba aja veetmise võimalusi, siis maanoortel on need palju piiratumad ja noorsootöö võibki olla ainsaks vaba aja veetmise võimaluseks. Siiski on maanoorte puhul murekohaks see, et rännatakse ära maalt linna. Alguses ideega, et saada haridus ja siis maale tagasi naasta, aga tihti pole maa piirkonnas piisavalt töökohti. Noorsootööl on oluline roll, et süvendada noortes kodukohaidentiteeti. Maapiirkonnas võib kohata väga erinevat noortega töötamist. Mõnes kohas on selleks noortekeskus koos noort juhiga, mõnes aga külaselts mõne tegevusega või kooli juures tegutsev ring. Erinevused võivad olla tingitud sellest, et noorsootöö pole üheselt rahastatud. Motiveerides ja hoides siiski noori järjepidevalt tegevuses võime loota, et neis tekib huvi kodukoha vastu ja nad näevad seda arenemas, muutumas. (Nugin 2013: 19). Siinkohal on aga noorte võimalused noorsootöös osaleda erinevad just omavalitsuse suurusest, asukohast, üldisest võimekusest, noore ja tema perekonna toimetulekust lähtuvalt. Me ei saa võrrelda huviringide arvu suures linnas ja väikses maakohas. Võib oletada, et mida väiksem on omavalitsus ja mida vähem on noori, seda väiksem on võimaluste mitmekesisus ja noorele sobiva tegevuse leidmine. (Pihor 2012: 24).

1.5 Huvitegevus kui noorsootöö valdkond

Huvitegevus on üks noorsootöö valdkondi. See toimub lühiajaliselt ja on süsteemselt juhendatud. Noored osalevad seal omast vabast tahtest ja üldjuhul koolitööst väljaspool. (Noorsootöö strat... 2006: 23). Kooli kontekstis on huvitegevus koolis toimuv või kooli korraldatud õppekava läbimist toetav või õppekavaväline tegevus. Huvitegevuses kasutatakse erinevaid õppevorme ja –meetodeid. Populaarsemateks on erinevad ringid ja stuudiod. (Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus 2010). Huvitegevuse eesmärgiks on teadmiste ja oskuste süvendamine noorele meeldival huvialal (Noorsootöö strat... 2006: 23). Huviharidus on huvitegevusele lähedane, aga toimub pikemaajaliselt. Huvikooli on Eestis 527 (Noorsootöö strat... 2014: 5). Huvitegevust korraldatakse koolide, avatud noortekeskuste, huvikeskuste, noorteühingute ja mittetulundusühingute kaudu. Huvikoolide tegevust reguleerib huvikooli seadus. Huviharidust peetakse üheks stabiilsemaks, jätkusuutlikumaks ning pikaajalise

traditsiooniga noorsootöö valdkonnaks, kuna on üldjuhul finantseeritud olulisel määral kohaliku omavalitsuse eelarvest. (Noorsootöö strat... 2006:11).

1.6 Noortekeskus kui noorsootöö valdkond

Eelpool on väljatoodud erinevad noorsootöö valdkonnad, siis eraldi seal noortekeskusi ei mainita, kuna see on siia maani siiski olnud kui katuseks ja vahendiks, et erinevaid eesmärke täita. Noortekeskused on viimaste aastate jooksul arenenud jõudsalt. Algselt oli nende eesmärgiks pakkuda noortele lihtsalt kohta olemiseks ja hea oli kui seal oli ka mõni lauamäng. Tänapäeval on noortekeskused muutunud mitteformaalse õppe keskusteks. (Erik 2011: 25). Mitteformaalne õpe on vastand kooliõppele ehk formaalsele haridusele. Olulisemaks on muutunud noortekeskustes tehtav sisuline töö ja kvaliteet. Siiski on palju erinevaid noortekeskusi nii oma sisulise tegevuse kui ka suuruse osas. Leidub noortekeskusi, mis on hiljuti Euroopa fondidest rahastust saanud ja on väga mitmekülgsed, aga samas on ka väga nigelas seisus asutusi. Noortekeskuste käijaid liigitab Erik „projektirahvaks” ja „tšillijateks”. Esimesed siis tulevad keskustesse kindla eesmärgiga midagi ära teha ja suhtlevad ka noorsootöötajaga rohkem. Teised aga kasutavad noortekeskuste ruume ja vahendeid ning suhtlus noorsootöötajaga on vähene. (Erik 2011: 25-26). Selleks, et piirkonnas oleks kvaliteetne noortekeskuse tegevus/teenus, tuleb luua sellest kõigest tervik. Noortekeskuse esmane ülesanne on saavutada noorega kontakt, et tema individuaalsetele võimetele ja eelistustele tuginedes pakkuda arendavat mõtestatud tegevust. Avatud ja kutsuv keskkond on turvatunde saavutamiseks noortele esmatähtis. (Paabot 2013: 183). Noortekeskused toimivad Eestis kahel viisil. Osad noortekeskused toimivad valla allasutustena koos kindla eelarvega. Teisel juhul on noortekeskus vabasektori majandada, selliselt on nii tegevused kui ka eelarve vabamad. Leidub ka kombineeritud variandiga tegutsevaid noortekeskusi. (Rannala 2013: 165).

Eesti mastaabis laiemalt koondab noortekeskusi kokku MTÜ Eesti Avatud Noortekeskuste Ühendus. Noortekeskuste tegevust piirkonnas korraldavad kohalikud omavalitsused või mittetulundusühingud. Noortekeskused võivad olla erinevad – avatud noortekeskused,

teavitamis- ja nõustamiskeskused, noorsootöö keskused jm. Noortekeskustes korraldatakse noorsootööd mitmes noorsootöö valdkonnas (nt info, nõustamine, huvitegevus jt) või keskendutakse ühele kindlale meetodile (nt avatud noorsootöö). Noortekeskused on peamised noorsootöö teostajad. (Noorsootöö strat... 2006: 23). Eestis on avatud noortekeskusi 227 (Noorsootöö strat... 2014: 5).

1.7 Motivatsiooniteooria

Motivatsiooniteooriaid on erinevaid, neist tuntuim on inimese motiveerituse teooria, mis põhineb põhivajaduste hierarhial (Maslow 2007). Põhivajaduste hierarhia koosneb viiest tasandist: füsioloogilised vajadused, turvalisus, kuuluvus ja armastus, austus ja tunnustus, eneseteostus vajadus. Vajaduste hierarhia toimib nii, et kui on madalamad vajadused täidetud, siis tekivad uued ja kõrgemad vajadused. Kõige mõjuvõimsamaks vajaduseks on füsioloogilised vajadused, milleks on nälg, janu, uni. Järgmine püramiidi aste on turvalisuse vajadus, mida iseloomustavad sellised sõnad nagu turvatunne, stabiilsus, sõltuvus, kaitstus, vabadus hirmust, ärevusest ja kaosest, struktuuri, korra, õiguse ja piiride vajadus, kaitsja tugevus, aga ka rahaline turvalisus. Alt poolt kolmandaks põhivajaduseks on kuuluvuse ja armastuse vajadus, mille hulka kuuluvad inimsuhted. Eelviimaseks vajaduseks on austuse vajadus. Austuse vajadus või iha tekib stabiilse, kindla, kõrge enesehinnangu, eneseautuse, enesearmastuse või teiste austamise järel. Austus saab olla nii vajadus enese jaoks kui ka vajadus austada teisi. Viimasel ja kõige kõrgemal põhivajadusel ehk eneseteostusel on suur seos eelnevatega. Seos tuleneb sellest, et me ei saa küündida eneseteostuseni enne, kui meie eelnevad põhivajadused ei ole rahuldatud. (Maslow 2007: 76-87). Motivatsiooniuuringud üldiselt olid algselt olulised ettevõtluses, et ettevõtte juht leiaks viise, kuidas vähendada tootmisele ja funktsioneerimisele tehtavaid kulutusi. Tänapäeval räägitakse motivatsioonist igas valdkonnas. (Vadi 2000: 90). Noorte puhul saame võtta aluseks vajadused, mis motiveerivad noori osalema noorsootöös.

1.8 Teised teooriad

Lähtun oma töös Maslow põhivajaduste hierarhiast, mis on tuntuimaks motivatsiooniteooriakaks ning see on olnud teenäitajaks ka teistele motivatsiooniteooriatele.

Üheks selliseks teooriaks on Wolsam ehk tagurpidi Maslow. Tänapäeva ühiskonnas pannakse suurem rõhk just ülemisele püramiidi osale, aga palju väiksem panus alumistele astmetele (Urbick 2012). Ameerika ühiskonnas tuleb seda palju ette, et inimesed sõidavad uhke autoga või on kodu peale laen võetud, aga söögile ei panda üldse nii suurt rõhku. Siit ka teine sarnane ümberlükkamine toidu näitel. Kui vanasti oli püramiidi alumine osa väga oluline, sest inimesed kasvatasid ise teravilja, kartulit ja loomi, siis tänapäeval on selliseid inimesi palju vähem ja söök ei ole selles mõttes nii oluline. Lihtsam on minna poodi ja osta. Samuti käib inimestel ka arutelu, et millist toitu mitte süüa. Järelikult on toit nii kättesaadav, et me lihtsalt peame selle seast valima. (Heslop 2005). Loomulikult on erandeid, leidub inimesi, kes teevad kõik selleks, et ei peaks nälga tundma.

Teooria, millest mina palju kuulnud olen, on Vilfredo Pareto 80: 20-printsiip. Selle printsiibi tõelisust märgati esmalt majandusvaldkonnas, nüüd on seda kasutatud igas valdkonnas. Selle põhimõtteks on, et 80% tulemustest saadakse kahekümnel protsendil põhjustest. (Koch 2005: 11-13). Taandades selle Eesti ühiskonnale, siis meil on 20% poliitikuid, kes otsustavad ja teevad ära 80% poliitikast. Motivatsiooniga on ta seotud nii, et kui inimene panustab töösse 20% on tulemuseks 80%. Inimest motiveeribki see, et tundub, et panustades nii vähe saavutatakse palju rohkem.

Viimase teooriana toon välja saladuse ehk universumiteooria. See kõlab osade inimeste jaoks kui eneseabi. Paljud sellised eneseabi raamatud on seotud eneseteostusega, et kuidas saavutada seda, mida me soovime. See siis põhineb külgetõmbeseadusel. Kui mul on mingi soov, siis ma mõtlen sellele, ma käitun nii nagu see oleks mul juba olemas ja lõpuks see soov läheb täide. Universumiteooria halvemaks küljeks on, et mõeldes negatiivsetest asjadest, tõmbame ligi ka seda. (Byrne 2006: 25). Just positiivne mõtlemine aitab meil jõuda parema eesmärgini.

2. UURIMUSE EESMÄRK JA METOODIKA

Käesolevas peatükis toon välja uurimuse eesmärgi, probleemi püstituse ja metoodika, mida on kasutatud. Kasutan oma töös eelnevalt kogutud andmeid.

2.1 Uurimuse eesmärk

Uurimuse eesmärgiks on tuua välja noorsootöös osalemist motiveerivaid tegureid huvitegevuses osalejate ja noortekeskuste külastajate seas. Analüüsi käigus soovin leida, mis motiveerib noori osalema noorsootöös vajaduste püramiidist lähtuvalt. Samuti on eesmärgiks välja selgitada, millised on need motiveerivad tegurid, miks inimesed osalevad noorsootöös ja kui seotud on need vajaduste hierarhiaga. Välja selgitada, miks siiski mõned noored ei osale selles ja mõned osalevad, kuidas seda olukorda parandada. Hetkel on küll uuritud noorsootöös osalemise põhjuseid kui ka nendeni viinud ajendeid ning rahulolu noorsootööga (Rämmer 2011: 55). Oma lõputöös toon välja selle, kui palju on noored motiveeritud osalema noorsootöös ja mis on osalemise ja motiveerituse seos.

Töös püstitatakse kaks uurimisküsimust.

Esimeses uurimisküsimuses otsitakse vastust, millised noorsootöös osalemist motiveerivad tegurid on huvitegevuses osalejate seas kõige enam levinud. Tegureid vaadeldakse soolises, piirkondlikus, vanuste ja majanduslikus lõikes. Noorte motiveeritust uuritakse põhjuste kaudu. Soolises lõikes analüüsitakse poisse ja tüdrukuid eraldi, et tuua välja võimalikud erinevused huvitegevuses osalemises lähtuvalt soost. Piirkondade lõikes eristatakse Tallinna, teisi linnasid (Narva, Tartu, Pärnu, maakonnakeskused, muud linnad) ja maapiirkonda. Piirkondade lõikes võib oletada, et noortel on huvitegevusega tegelemiseks erinevad võimalused ja sellest lähtuvalt ka erinevad motivaatorid. Vanuste lõikes on jaotatud teismeiga kahte rühma. Nendeks on nooremad noored (12-14aastased) ja vanemad noored (15-18aastased). Majanduslikule olukorrale andsid noored ise hinnangu ja eesmärgiks on leida võimalikke erinevusi paremal ja halvemal järjel olevate noorte motiveerivate tegurite seas.

Teine uurimisküsimus hõlmab noortekeskusi, millised noorsootöös osalemist motiveerivad tegurid on noortekeskuste külastajate seas kõige enam levinud. Tegureid vaadeldakse soolises, piirkondlikus, vanuste, majanduslikus ja aktiivsuse lõikes. Soolises lõikes analüüsitakse poisse ja tüdrukuid eraldi, et tuua välja võimalikud erinevused noortekeskuses osalemises lähtuvalt soost. Piirkondade lõikes eristatakse Tallinna, teisi linnasid (Narva, Tartu, Pärnu, maakonnakeskused, muud linnad) ja maapiirkonda. Piirkondade lõikes võib oletada, et noortel on vaba aja veetmise võimalused erinevad ja sellest tingituna on ka erinevad nendes osalemise motivaatorid. Vanuste lõikes on jaotatud teismeiga kahte rühma. Nendeks on nooremad noored (12-14aastased) ja vanemad noored (15-18aastased). Oma reaalsele majanduslikule olukorrale andsid noored ise hinnangu ja eesmärgiks on leida võimalikke erinevusi paremal ja halvemal järjel olevate noorte motiveerivates tegurites. Viimaseks analüüsitavaks kategooriaks noortekeskuses osalemises on aktiivsus. Noored, kes puhkasid või käisid lihtsalt aega veetmas, on märgitud passiivseteks. Noored, kes osalesid ükskõik millises muus tegevuses, on rühmitatud aktiivsete noorte rühma. Sellest lähtuvalt saame analüüsida, kas aktiivsete ja passiivsete noorte motivatsioonis ilmneb erinevusi.

Need uurimisküsimused on olulised, et saada teada noorte jaoks olulised motivaatorid huvitegevuses ja noortekeskustes osalemiseks. Uurimusküsimuste tulemusi saab hiljem kasutada noorte osaluse suurendamiseks huvitegevuses ja noortekeskustes.

2.2 Metoodika

Töö põhineb kvantitatiivsel uurimisel. Analüüsimeetodiks on ankeetküsitlustulemuste sagedusjaotuste analüüs. Kasutan oma töös Praxise poolt 2011. aastal läbiviidud elektroonilise uurimuse (Taru 2012) andmestikku. Selle põhjal on autori poolt läbi viidud analüüside põhjal koostatud tabelid ja joonised. Veebipõhine ankeetküsitlus toimus üle Eesti 2011. aasta oktoobris ja novembris. 10-18aastaste seas korraldati küsitlus üldhariduskoolide kaudu. 18-26aastased said küsitluse kohta informatsiooni läbi veebi. Uurimuses osales 7356 noort, kelle ankeetidest 5780 olid lõpuni täidetud. Noored olid vanuses 10-26. Küsimustike vastuste põhjal saab paika panna peamisi trende, kuna noorte osalus oli piisav. Uuringus paluti

vastajatel hinnata erinevaid noorsootöös osalemise põhjusi, mida saab käsitleda noorsootöös osalemist motiveerivate teguritena.

Töös vaatlen kahte põhilist tegevust, milleks on huvitegevuses ning noortetoas ja noortekeskuses osalemine.

Huvitegevus Noored saavad vabal ajal osaleda huvitegevuses, et tegeleda oma hobidega. Selleks korraldatakse erinevaid ringe, tunde ja treeninguid koolides, huvikoolides, klubides, spordiklubides, noortekeskustes ja mujal (näiteks muusika-ja kunstikool, tehnika-, väitlus-, foto-, näitering, treening jne).

Noortekeskus, Noortekeskus või noortetuba on kõikidele noortele mõeldud koht, kus noortetuba pakutakse erinevaid vaba aja sisustamise võimalusi. Noortekeskuses saab noor osaleda töötubades, koolitustel , ringides, keskuse igapäevategevuses ja üritustel ning korraldada üritusi teistele noortele.

2.3 Valim

Töös ei kasutatud kõiki vanusegruppe vaid valimisse jäid 12-14aastased ja 15-18aastased noored. Nende vanusegruppide vastanute arv jaotus võrdsemalt kui teiste vanuste puhul. Lisaks on mõlemad vanuserühmad erinevate arengufaaside esindajad ja võib eeldada, et sellest lähtuvalt on motiveeritus erinev. Andmestik võimaldab võrrelda ka Tallinnas, teistes Eestimaa linnades ja maal elavaid noori. Kui Rämmer (2011) käsitles oma ülevaates kõigi uuringus osalenud noorte motivaatoreid, siis siin töös käsitletakse ainult nende noorte motivaatoreid, kes ise ka realselt osalesid noorsootöös.

Vanusegruppe jaotatakse erinevalt. Noorukiiga on jaotatud kolmeks: varajaseks, keskmiseks ja hiliseks noorukieaks, aga ka viieks osaks: eelteismeiga, varajane teismeiga, kõrgteismeiga,

hilisteismeiga ja järelteismeiga. Varajast noorukiiga nimetatakse varajaseks teismeeaks, keskmist noorukiiga kõrgteismeeaks ja hilist noorukiiga hilisteismeeaks. (Kangs, Martell 2000: 310-335). Üldjuhul peetakse vanuseid 12-14 varajaseks noorukieaks. Keskmise noorukiiga on mõningatel andmetel 15-16 või 15-17. (Luszczynska, de Wit, de Vet, Januszewicz... 2012: 2). Karin Mangs ja Barbro Martell (2000: 323) on käsitlenud kõrgteismeiga Peter Bloss'i (1962) kaudu kui 14-16aastaseid noori. Hilise noorukiiga jääb osade andmete põhjal vanusesse 17-19 (Spano 2004). Mangs ja Martell (2000: 335) on käsitlenud hilisteismeiga Bloss'i (1962) kaudu kui 16-25aastaseid noori. Töös on jagatud vanused varajaseks teismeeaks ja kõrg-, hilisteismeeaks. Töös käsitlen teismeealisi, kuna selles vanuses noored on juba piisavalt iseteadlikud ja võib eeldada, et ka motivaatoriteks ilmneb erinevusi.

12-14aastaseid oli 3146, kellest 12aastaseid oli 1160, 13aastaseid 980 ja 14aastaseid 1006. 15-18aastaseid oli 2515, kellest 15aastaseid oli 894, 16aastaseid 740, 17aastaseid 520 ja 18aastaseid 361. (Taru 2012).

2011. aastal 1. jaanuari seisuga oli 12aastaseid noori 11 580, 13aastaseid noori 11 880 ja 14aastaseid noori 12 570. Teise gruppi kuuluvaid 15aastaseid noori oli 12 680, 16aastaseid oli 13 150, 17aastaseid 14 140 ja 18aastaseid oli 16 370. (Eesti Statistikaamet 2014).

Kokku osales 12-18 aastaseid noori 5661. Selles vanuses aga oli statistikaameti alusel 2011. aasta alguses noori 92 370 ehk pea 100 000 noort. Analüüside põhjal saab teha üldistusi selles vanuses noorte kohta ja saab tuua välja eelistusi soolises lõikes erinevate piirkondade kohta.

Uuringus osales Tallinnas elavaid noori 1413. Muudes linnades elavaid noori osales 3574, selle alla kuulusid Tartu, Pärnu, Närva, maakonnakeskused ja muud linnad. Maal elavaid noori oli valimis 2369. Rämmer (2011) on käsitlenud oma ülevaates üldjaotusi, siin on aga välja toodud alarühmad ja nende sisesed erinevused. Neid teades on võimalik noorsootööd edaspidi kavandada ja arendada.

Noorsootöö võib kuuluda nii kolmandasse sektorisse kui ka erasektorisse. Sellest lähtuvalt võivad olla huvitegevused, sündmused tasulised. Oletades, et noortel on erinev majanduslik

taust ja osalemise võimalused, võivad olla ka motivaatorid erinevad. Võiks eeldada, et majanduslikult kindlustatud noortel on Maslow (2007) madalama taseme vajadused rahuldatud ja nad võiks olla vähemkindlustatud noortest rohkem kõrgema taseme vajadustele orienteeritud. Ankeedis küsiti noorte käest ühe küsimusena, kuidas võimaldab nende perekonna majanduslik olukord tal osaleda noortele mõeldud tegevustes ja organisatsioonides. Noored said valida vastuste variantide vahel: täiel määral (nii palju kui soovin), suurel määral (kõiki soove ei saa täita), vähesel määral (paljud soovid jäävad täitmata), üldse mitte (ma ei saa teha praktiliselt mitte midagi, mida ma soovin). Analüüsimise jaoks pandi kokku sellised vastusevariandid nagu täiel määral ja suurel määral ning vähesel määral ja üldse mitte. Esimesel juhul oli tegemist siis noortega, kes hindasid oma pere majanduslikku olukorda paremaks ja teisel juhul noortega, kelle hinnangul oli nende perekond majanduslikult kehvemal järjel.

Samuti analüüsiti noori võrreldavalt noorsootöös osalemise aktiivsuse põhjal, eristades noortekeskustes vaid aega veetmas ja puhkamas käivaid noori seal pakutavates tegevustes aktiivselt osalejatest. Kuna töös käsitletakse neid noori, kes noortekeskusi külastavad, siis on oluline eristada passiivsetest noortest aktiivsemate noorte motivaatorid. Selliselt saame teada, kas nad võiks olla passiivsetest rohkem Maslow kõrgema taseme vajaduste rahuldamisele orienteeritud.

3. TULEMUSED

3.1 Noorte osalus huvitegevuses

Töös võrreldi kahte vanusegruppi: 12-14- ja 15-18aastased. Esimest nimetati varajaseks noorukieaks ja teist (keskmine, hilisem) noorukieaks. Piirkonniti võrreldi Tallinnas, väiksemates linnades ja maal elavaid noori. Noorsootöös osaleti erinevalt, alates mõnest korrast aastas kuni mitme korrani nädalas. Töös käsitleti ainult neid noori, kes osalesid huvitegevuses ja analüüsiti nende noorte motiveeritust.

3.1.1 Noorte osalus huvitegevuses vanuserühmade lõikes

12-14aastaste noorte osalemisprotsent oli 42 ja 15-18aastased noored 43 protsenti. Nii varajase teismee ja kõrg-, hilisteismee seas olid kõige populaarsemad sportlikud tegevused, nendes osales vastavalt siis 81 % ja 85 % vastanuid, vaata tabel 1.

Tabel 1. Huvitegevuses osalemine, %

	Vanus	Ei ole osalenud	Mõni kord aastas/kuus	Mõni kord nädalas	Kokku
Õpilasfirma, ettevõtlikkus					
	12-14	86	11	3	100
	15-18	80	16	4	100
Kunst, joonistamine					
	12-14	37	24	39	100
	15-18	39	34	27	100
Käsitöö, meisterdamine					
	12-14	36	25	38	100
	15-18	41	39	20	100

	Vanus	Ei ole osalenud	Mõni kord aastas/kuus	Mõni kord nädalas	Kokku
Pillimäng					
	12-14	61	14	26	100
	15-18	56	20	24	100
Laulmine					
	12-14	48	18	34	100
	15-18	47	20	33	100
Tantsimine					
	12-14	55	17	28	100
	15-18	50	22	28	100
Näitlemine					
	12-14	64	26	11	100
	15-18	62	29	10	100
Sportlik tegevus					
	12-14	19	18	63	100
	15-18	15	23	63	100
Fotodus, arvutiring					
	12-14	63	22	15	100
	15-18	56	29	15	100
Tehnikaring					
	12-14	83	11	6	100
	15-18	84	11	5	100
Male, kabe, nuputamine					
	12-14	62	29	9	100
	15-18	62	30	8	100
Loodus					
	12-14	59	36	5	100
	15-18	58	38	5	100
Muu					
	12-14	77	8	14	100
	15-18	81	8	11	100

Ka käsitöö ja kunst osutusid ülejäänud tegevustest populaarsemateks. Ligikaudu kaks kolmandikku 12-14aastastest ja 15-18aastastest osales käsitöös ja kunstis. Kõige vähem populaarseks tegevuseks oli nooremate noorte jaoks õpilasfirmad ja ettevõtlikkuse arendamise programm, selles osales 14 protsenti. Vanemate noorte puhul oli vähem populaarseks tegevuseks tehnika- või siis elektroonikaringid, nendes osales umbes 15%. Kõige suurem erinevus osaluses nendes kahes vanusegrupis ilmnis arvuti- ja fotoringide puhul. 44 protsenti 15-18aastaseid osales arvutiringides, kuid 12-14aastaseid osales 7 % võrra vähem. Suur osatähtsus oli ka noorte endi poolt täiendavalt mainitud muudel tegevustel, milles osales 19 % vanemate ja 23 % nooremate vanuserühmade liikmetest. Sellistest tegevustest kõige enam mainiti erinevaid organisatsioone, arvuti kasutamist ja keelte õppimist. Neid kõiki mainiti umbes 1 % piires.

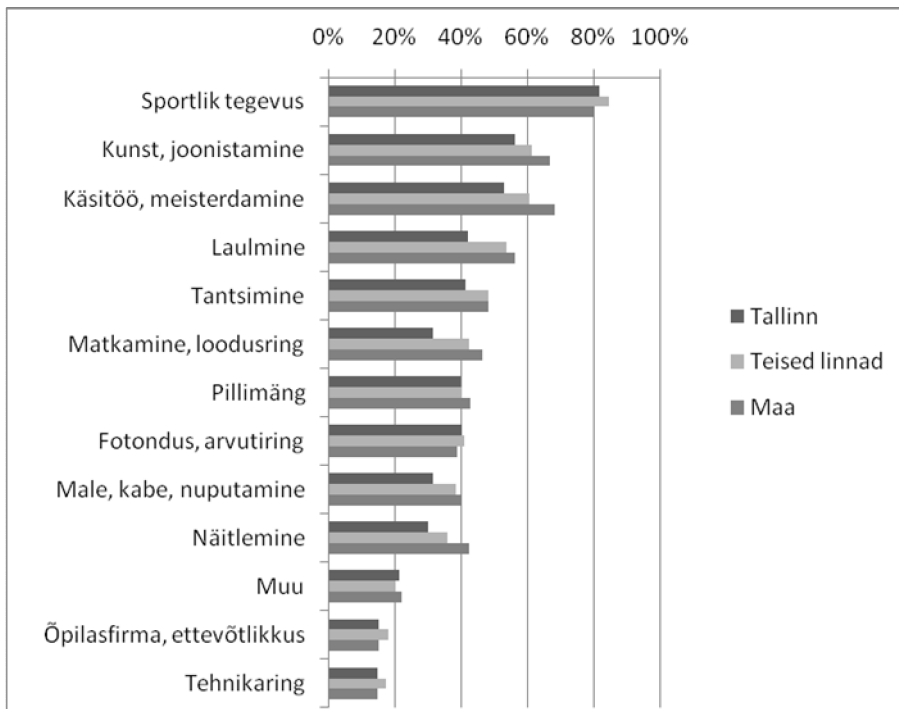
Noorte osalus erinevates huvitegevustes on esitatud tabelis 2. 12-14aastaste vanuserühmas oli huvitegevusega tegelenud kuni pool aastat ligi viiendik vastanutest, kuni aasta 12 %, kuni 3 aastat 21 % ja üle 3 aasta ligi pooled uuritutest. 15-18aastaste seas oli osaluse muster sarnane. 13 % vastanutest oli osalenud kuni pool aastat, 10 % kuni aasta, 21 % kuni 3 aastat ja üle poolte rohkem kui 3 aasta.

Tabel 2. Kõige sagedasema huvitegevusega tegelemise aeg vanuste lõikes, %

	Vanus	
	12-14	15-18
Kuni pool aastat	19	13
Pool aastat kuni 1 aasta	12	10
1 aasta kuni 3 aastat	21	21
Üle 3 aasta	49	57

3.1.2 Noorte osalus huvitegevuses piirkondade lõikes

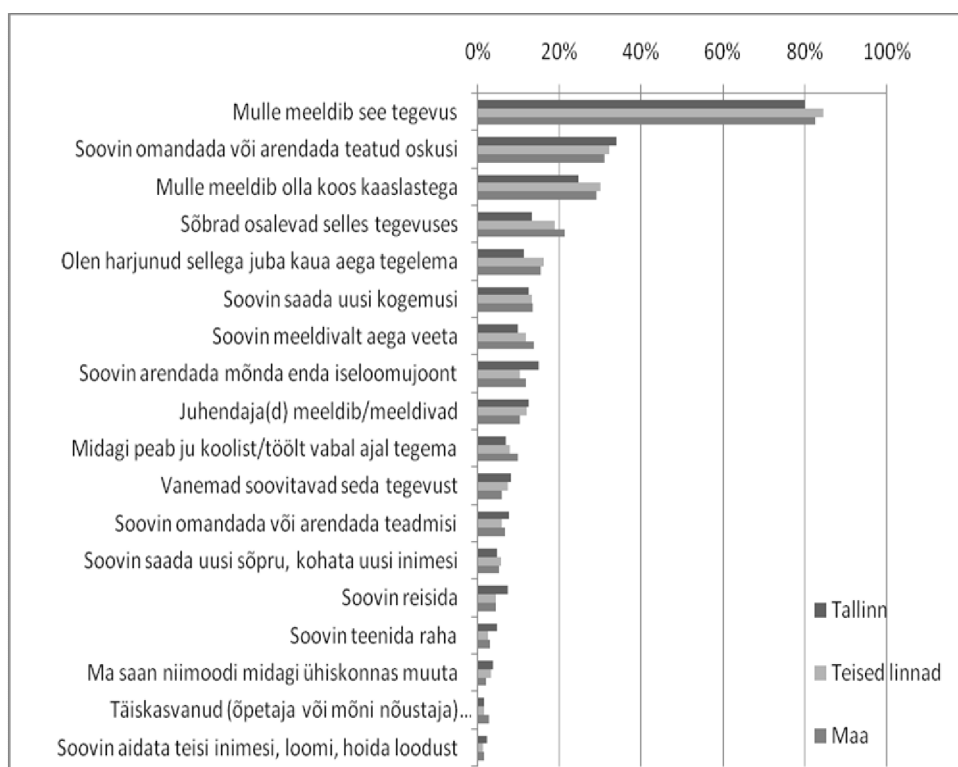
Piirkonniti vaadeldi eraldi joonis 1 kujutatud Tallinna, teiste linnade ja maal elavate noorte hinnanguid. Piirkonniti osaleti huvitegevuses üldjuhul maal rohkem kui linnades. Siiski olid mõned tegevused, kus noored nii maal kui Tallinnas ja teistes linnades osalesid võrdselt. Üle 80 % noortest osales sportlikes tegevustes nii maapiirkonnas kui ka linnades. Samuti oli noorte osaluse protsent sarnane nii arvutiringides (40 %), tehnikaringides (16 %) ja muudes tegevustes (21 %) osalejate puhul. Kõige suuremad erinevused esinesid maanoorte ja Tallinna noorte tegevuste puhul. Tallinnas osalesid käsitöös ja meisterdamises pooled noored, maapiirkondades aga 15 % rohkem uuringus osalenutest. Loodusringide puhul osalesid selles peaaegu pooled maanoored, Tallinnas aga noori umbes 15 % vähem. Üle poolte maanoortest osales laulmises, samas Tallinna noored osalesid tegevuses 15 % vähem. (Joonis 1).

Joonis 1. Tallinnas, teistes linnades ja maal elavate noorte põhilised huvitegevused, %

Põhjused, miks noored osalesid huvitegevuses olid piirkonniti erinevad. Jooniselt 2 on näha, et huvitegevuse meeldivus oli kõige olulisemaks osaluse põhjuseks igas piirkonnas.

Meeldivuse protsent jäi piirkondades üle 80. Teise ja kolmanda põhjusena toodi välja soovi omandada või arendada teatud oskuseid ja samas huvitegevuses osalevate kaaslaste meeldivus. Neile antud hinnangud ei erinenud kuigi palju. Kõige suurem erinevus motivaatorites ilmnis sõprade osaluse puhul. Üks viiendik maanoortest osales huvitegevuses sõprade osaluse tõttu, Tallinna noored valisid seda vastuse varianti 8 % vähem. Ebaoluliste põhjustena toodi väljas soovi aidata teisi inimesi, hoida loodust ja täiskasvanute (õpetajate või nõustajate) soovitude järgimist.

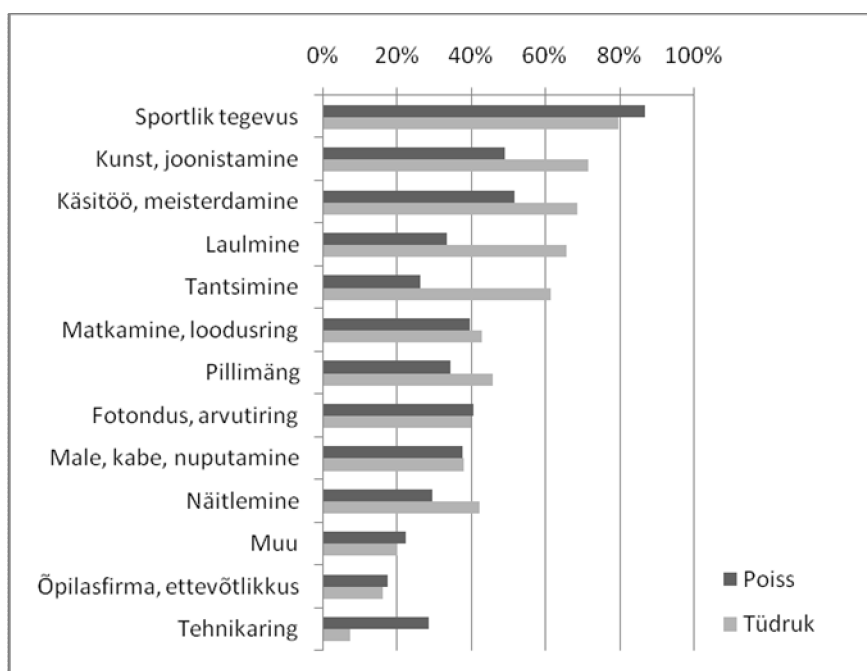

Joonis 2. Tallinnas, teistes linnades ja maal elavate noorte huvitegevuses osaluse põhjused, %

3.1.3 Noorte osalus huvitegevuses soolises lõikes

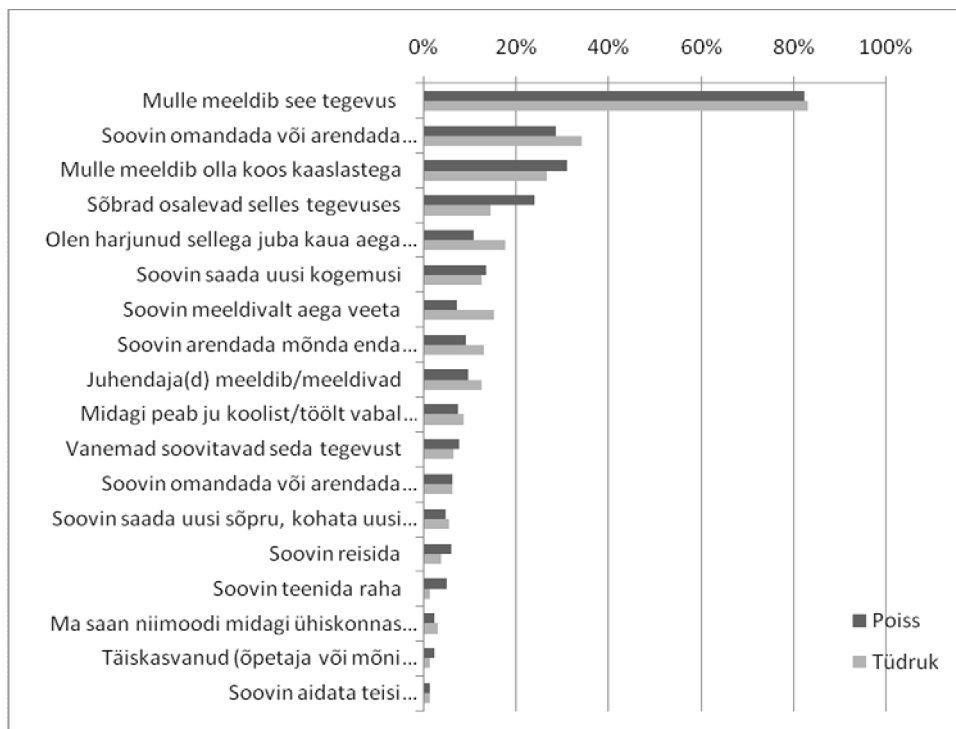
Poiste ja tüdrukute osaluses huvitegevuses võis märgata konkreetseid erinevusi. Jooniselt 3 näeme, et lausa 87 % poistest osales sportlikes tegevustes, tüdrukuid osales selles 7 % vähem.

Neidude kõige populaarsem tegevus oli samuti sportimine, sellele järgnes joonistamine (72 %) ja käsitöö (69 %). Poiste jaoks olid järgmised populaarsed tegevused meisterdamine (52 %) ja kunst (49 %). Kõige suuremad erinevused ilmnesisid laulmise ja tantsimise puhul. Kaks kolmandikku tütarlastest osales laulmises, poisse aga poole vähem. Tantsimises osales üle poolte tüdrukutest (62 %), poisse osales vähem (27 %). Kõige ebapopulaarsem tegevus oli tütarlaste jaoks tehnikaring, milles osales 8 %. Poiste hulgas oli vähima osalusega tegevuseks õpilasfirmad, neis osales vaid viiendik noormeestest (Joonis 3).

Joonis 3. Huvitegevuses osalemine soolises lõikes, %

Joonisel 4 on toodud välja poiste ja tüdrukute osaluse põhjused huvitegevuses. Mõlema soo puhul oli kõige populaarsemaks osalemise põhjuseks tegevuse meeldivus. Nii väitis üle 80 % poistest ja tüdrukutest. Tüdrukute jaoks oli teises oluliseks põhjuseks soov omandada või arendada teatud oskusi (34 %). Poiste jaoks oli järgmiseks oluliseks põhjuseks kaaslaste osalus huvitegevuses (31 %). Kõige suurem erinevus põhjustes ilmnis sõprade osaluses. Ebapopulaarsemateks põhjusteks oli mõlema soo puhul teiste inimeste ja loomade abistamine ning täiskasvanute soovitusel.

Joonis 4. Huvitegevuses osalemise põhjused soolises lõikes, %

3.1.4 Noorte osalus huvitegevuses lähtuvalt majanduslikust olukorrast

Noorte antud hinnangute põhjal nende perekonna majanduslikule olukorrale, sai esile tuua selle, et huvitegevuses osales paremal järjel olevatest perekondadest 86 % noori, kehvemal järjel olevatest peredest vähem noori (78 %). Huvitegevuses osalemise põhjuseid vaadeldes majanduslikust taustast suuri erinevusi ei ilmnenud. Majanduslikult paremal järjel ja halvemal järjel olevate perede noored pidasid kõike olulisemaks osaluse põhjuseks tegevuse meeldivust. See oli kõige suurema erinevusega põhjuseks. Nii arvas 87 % paremal järjel olevatest noortest ja halvemal järjel olevatest noortest 5 % vähem. Vähem oluliseks põhjuseks oli mõlema rühma puhul soov aidata teisi inimesi ja loomi ning täiskasvanute soovitusel. (Lisa 10).

3.2 Noorte osalus noortekeskuses

Järgnevalt vaadeldakse noortekeskuses ja noortetoas osalust 12-14aastaste ja 15-18aastaste seas. Piirkonniti võrreldakse Tallinnas, teistel linnades ja maal elavaid noori. Samuti võrreldakse noormeeste ja tütarlaste osalust. Noortekeskuste osaluses sai välja toodud osaluse võrdlus majanduslikust olukorrast lähtuvalt, see põhines noorte endi hinnangutel. Lisaks toodi välja aktiivsemate ning vähem aktiivsete noorte võrdlus.

3.2.1 Noorte osalus noortekeskuses vanuserühmade lõikes

Noortekeskust oli viimase kolme aasta jooksul külastanud 43 % 12-14aastaseid noori ja kolmandik 15-18aastastest noortest. Pooled 12-14aastastest käisid noortekeskuses harvemini kui kord kuus. 16 protsenti samas vanuses noortest käis 1 kuni 2 korda kuus, 9% ühe korra nädalas, ligikaudu 12 % rohkem kui 2 korda nädalas noortekeskuses osalemas. Vanematest noortest rohkem kui pooled käisid noortekeskustes harvemini kui kord kuus. 15 % külastas seda 1 kuni 2 korda kuus, 8 % käis 1 kord nädalas, 10 % külastas 2 kuni 3 korda nädalas ja 7 % käis noortekeskuses rohkem kui 3 korda nädalas. (Tabel 3). Vaadeldes, kaua noored tavaliselt noortekeskuses aega veetsid, on näha, et pooled noorematest noortest veetsid seal aega kõige enam kuni üks tund. 1 kuni 2 tundi oli varajasest teismeeast noortekeskuses kolmandik. 3 kuni 4 tundi veetis seal aega 11 % ja üle 5 tunni oldi noortekeskuses kõige vähem. Veidi üle poole keskmisest ja hilisemast noorukieast oli noortekeskuses samuti kuni tund aega, tehes erinevaid tegevusi, mida sai eelpool nimetatud. Üle kolmandiku kõrg-, hilisteismeeast oli noortekeskuses 1 kuni 2 tundi. 9 % tegutses seal 3 kuni 4 tundi ja üle 5 tunni oldi noortekeskuses kõige vähem, vaata tabel 4.

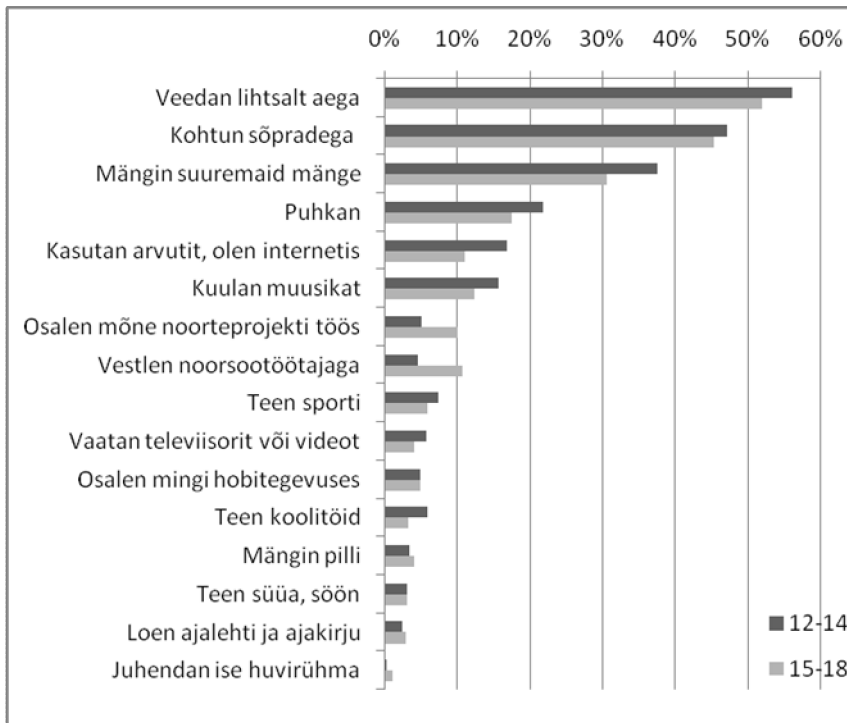
Tabel 3. Noortekeskuse külastamise sagedus vanuste lõikes, %

	Vanus	
	12-14	15-18
Harvemini kui kord kuus	50	60
Keskmiselt 1-2 korda kuus	16	15
Keskmiselt 1 kord nädalas	9	8
Keskmiselt 2-3 korda nädalas	13	10
Keskmiselt rohkem kui 3 korda nädalas	12	7

Tabel 4. Noortekeskuse külastuse pikkus vanuste lõikes, %

	Vanus	
	12-14	15-18
Kuni 1 tund	52	54
1-2 tundi	34	36
3-4 tundi	11	9
Üle 5 tunni	3	2

Üle poolte mõlema vanuserühma liikmetest veetis noortekeskustes lihtsalt aega. Ligikaudu pooled noorematest noortest pidasid populaarseks tegevuseks sõpradega kohtumist ja 38% varajasest teismeeast tegeles suuremate mängude (piljard, lauatenis, lauamängud) mängimisega. Vanemate noorte seas olid need tegevused ligikaudu sama populaarsed (vastavalt 45% ja 31 %). Erinevused noortekeskustes tehtavate tegevuste puhul ilmsid suuremate mängude mängimise, arvuti kasutamise ja noorsootöötajaga vestlemise juures. Jooniselt 5 on näha, et suuremate mängude mängimine ja arvuti kasutamine oli noortemate noorte jaoks olulisemad tegevused. Noorsootöötajaga vestlemise tõid esile vanemad noored. Kõige vähem juhendati noortekeskustes ise huvirühmi ja loeti ajakirju või ajalehti. (Joonis 5).

Joonis 5. Noortekeskuses osalemine vanuste lõikes, %

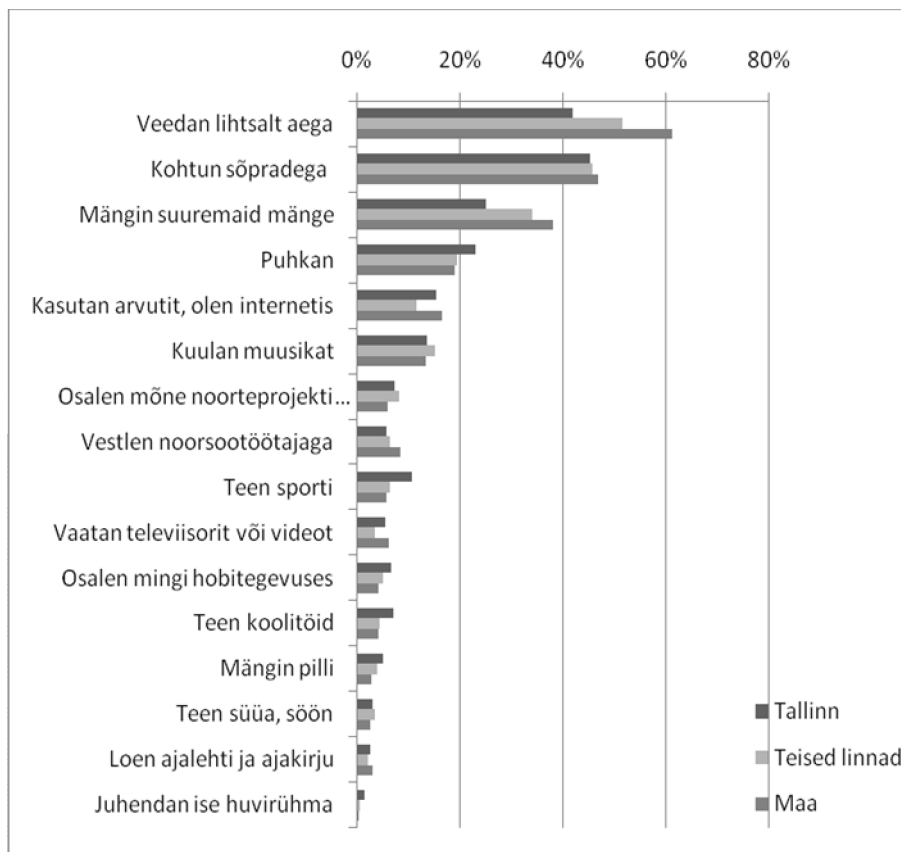
Noorte käest küsiti, kui kaua nad olid küsitluse hetkeks noortekeskuses käinud. Lisast 1 selgus, et mõlema vanusegrupi puhul olid noored käinud noortekeskuses just viimase poole aasta jooksul. Selliselt vastas alla poolte mõlema vanuserühma noorte. Kõige vähem oldi noortekeskuses käidud mõlemast vanuserühmast viimase aasta jooksul.

Noortekeskustes käimise põhjuseid saab lugeda motivaatoriteks. Mõlema vanusegrupi puhul oli kõige populaarsemaks põhjuseks noortekeskuses tehtavate tegevuste meeldivus. Nooremate puhul arvas nii natuke üle poolte ja vanemate noorte puhul 36 % uuritutest. Kui enamus protsentide erinevusi jäi alla 5, siis selle vastuse puhul oli erinevus 18 %. Järgmiseks populaarseks põhjuseks oli sõprade osalus selles tegevuses. Nii väitis natuke üle 40 protsendi mõlema vanuserühma noortest. Ülejäänud põhjused nii väga ei eristunud. Kõige vähem oli valitud põhjuseks mõlema vanuse seas täiskasvanute soovitus, harjumus osaleda ja soov aidata teisi inimesi, loomi ning hoida loodust. (Lisa 2).

3.2.2 Noorte osalus noortekeskuses piirkondade lõikes

Osalenute vastuseid vaadeldi ka piirkonniti. Tallinna noortest oli osalenud noortekeskuste tegevustes viimase kolme aasta jooksul 38 % , teiste linnade noortest 42 % ja maal elavatest noortest kõige rohkem (47 %). Piirkondade juures sai küsitud, et kui sageli nad käisid noortekeskustes. Rohkem kui pooled Tallinna noored käisid harvemini kui kord kuus, 12 % 1-2 korda kuus, 7 % keskmiselt 1 kord nädalas, ligikaudu 9 % rohkem kui 2 korda nädalas. Üle poolte teistes linnades elavatest noortest käisid noortekeskustes harvemini kui kord kuus. Veerand külastas keskmiselt noortekeskusi 1-2 korda nädalas, ligikaudu 8 % noortest külastas noortekeskusi vähemalt 1 kord nädalas. Ligikaudu pooled maanoortest külastas noortekeskusi harvemini kui kord kuus. Veerand maal elavatest noortest käis noortekeskustes või noortetubades 1-2 korda kuus, 10 % käis umbes 1 kord nädalas. 16 % maanoortest käis üle 2 korra nädalas noortekeskustes või noortetubades. (Lisa 3). Võrreldes, kui kaua noored tavaliselt noortekeskuses olid, siis enamjaolt jäi selleks ajaks kuni 1 tund, üle poolte kõigi piirkonna noortest ütles nii. Üle 5 tunni noortekeskuses olemist esines kõige vähem, see protsent oli kõige suurem Tallinna noorte puhul ja selleks oli 4%. Kõikide piirkondade noortest oli 1-2 tundi noortekeskustes või noortetubades umbes üks kolmandik ja 3-4 tundi umbes 10 % vastanutest. (Lisa 4).

Noorte põhilisteks tegevusteks noortekeskustes olid aja veetmine, sõpradega kohtumine ja suuremate mängude mängimine (piljard, lauatenis, lauamängud), need kolm tegevust olid välja toonud nii Tallinna, teiste linnade kui ka maanoored, vaata joonis 6. Vähem kui pooled Tallinna noored tõid välja põhiliseks tegevuseks aja veetmise ja sõpradega kohtumise, veerand valis suuremate mängude mängimise. Teiste linnade noorte puhul olid need protsendid vastavalt siis 52, 46 ja 34. Maanoorte puhul olid protsendid veidi kõrgemad kui eelnevalt nimetatud. 2/3 maanoortest valis põhiliseks tegevuseks aja veetmise, pea pooled sõpradega kohtumise ja 38% maanoortest suuremate mängude mängimise. Kõige suuremad erinevused piirkondade lõikes ilmnesisid lihtsalt aja veetmise ja suuremate mängude mängimise puhul, kus maanoorte osalus oli kõrgem. Kõige ebapopulaarsemad tegevused olid kolmes piirkonnas ajalehtede ja ajakirjade lugemine, ise huvirühma juhendamine ja söömine või söögi tegemine.

Joonis 6. Tallinnas, teistes linnades ja maal elavate noorte põhilised tegevused noortekeskuses, %

Noorte käest uuriti, et kui kaua nad olid noortekeskuses või noortetoas käinud, kas kuni pool aastat, pool kuni 1 aasta, 1 aasta kuni 3 aastat või üle 3 aasta. Lisas 5 on näha, et kõige enam olid noored käinud noortekeskuses kuni pool aastat, Tallinnas ja teistes linnades vastanute puhul pooled ja maal elavatest noortest kolmandik. Kuni üks aasta oli osalenud noortekeskuse tegevustes ligikaudu 16 % kõikide piirkondade noored. Maanoortest veerand oli käinud noortekeskustes üle ühe aasta. Tallinna ja teiste linnade noored olid noortekeskustes üle ühe aasta käinud vähem.

Nagu eelnevalt sai ülestäheldatud vanusegruppide järgi põhjuseid, miks noored käisid noortekeskustes või noortetubades, siis nüüd on lisas 6 välja toodud andmed piirkondade järgi. Kõige enam valitud põhjuseks oli kõigis piirkondades noortekeskuses oleva tegevuse

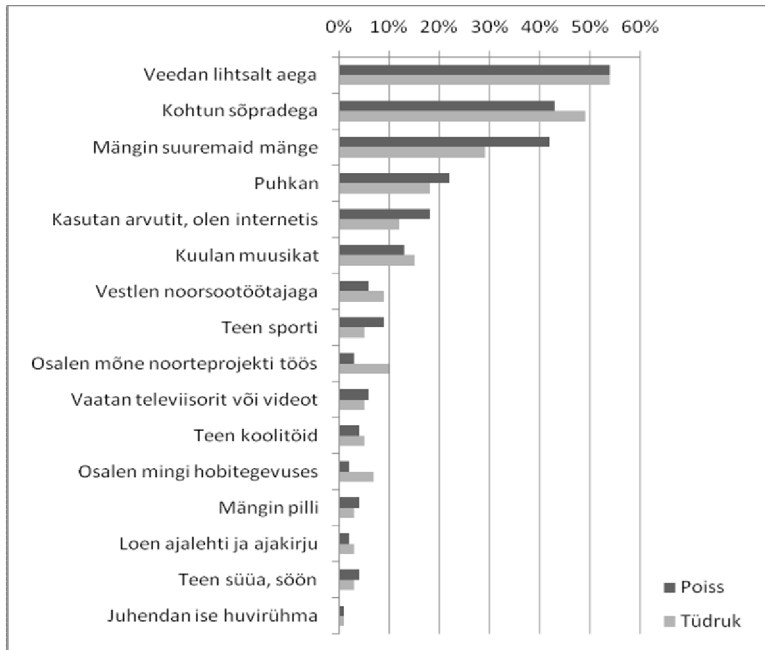
meeldivus. Ligikaudu 45 % Tallinna ja teiste linnade ning pooled maa piirkonna uuritustest väitis, et neile lihtsalt meeldis see tegevus. Järgmisena toodi kõigis piirkondades ühiselt esile sõprade osalus konkreetses tegevuses. Nii arvas kolmandik Tallinna, 42 % teiste linnade ja pea pooled maa noortest. Siinkohal oli ka see vastusevariant kõige suurema erinevusega ehk siis Tallinna ja maapiirkonna noorte vastused erinesid 12 % võrra. Tallinna noorte seas oli vähem märgitud põhjusteks täiskasvanute soovitud, harjumus noortekeskuses käia. Samad punktid tõid välja ka teistes linnades elavad noored. Maal elavate noorte puhul oli ebapopulaarseks põhjuseks täiskasvanute soovitud ja soov teenida raha. Kõiki neid põhjuseid esines umbes 2 % ulatuses. (Lisa 6).

3.2.3 Noorte osalus noortekeskuses soolises lõikes

Noortekeskuse tegevuses oli viimase kolme aasta jooksul osalenud 49 % noormehi ja 46 % tütarlapsi. Pooled poistest käisid noortekeskuses harvemini kui kord kuus. 15 % neidudest kui ka poistest käis 1-2 korda kuus noortekeskustes. 11 % noormeestest külastas 1 kord nädalas ja 13 % vähemalt 3 korda nädalas noortekeskusi või noortetube. Üle poolte neidudest külastas noortekeskusi harvemini kui kord kuus, 7 % külastas keskusi üks kord nädalas ja 8 % käis noortekeskustes rohkem kui 3 korda nädalas. 12 % poistest ja tüdrukutest käis noortekeskustes 2-3 korda nädalas (Lisa 7). Küsimusele, et kui kaua oldi tavaliselt noortekeskuses, vastati kõige enam nii tüdrukute kui ka poiste seas, et kuni üks tund. 1/3 noormeestest ja 37 % tütarlastest oli noortekeskuses tavaliselt 1-2 tundi korraga. 3-4 tundi oli tavaliselt noortekeskustes 11 % poistest ja 9 % tüdrukutest. Kõige vähem valitud vastuseks oli noortekeskuses viibimine üle 5 tunni, seda mõlema soo puhul. (Lisa 8).

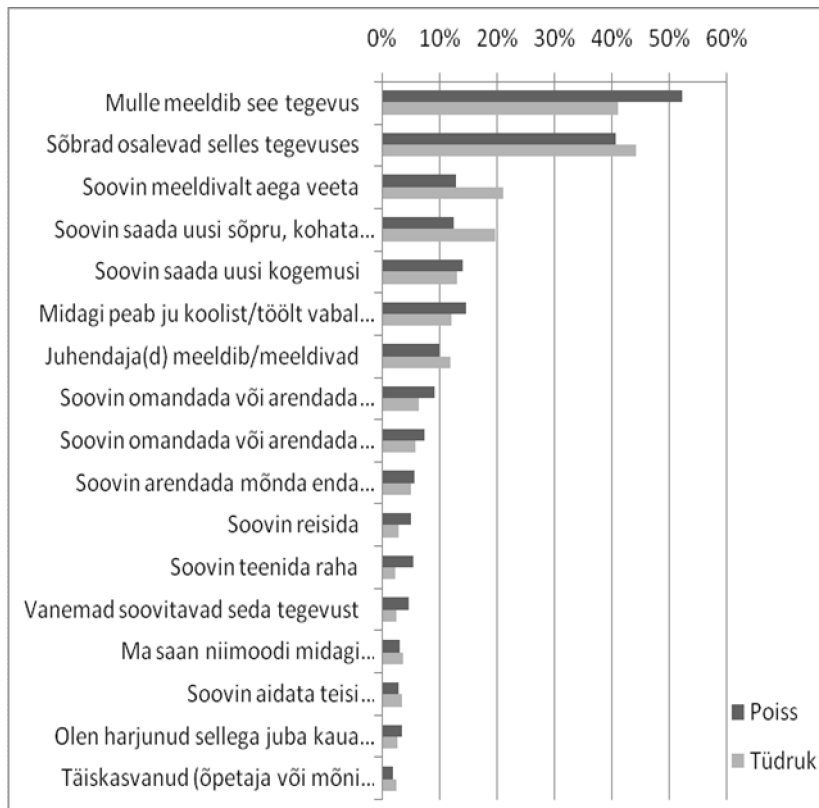
Jooniselt 7 leiame, et nii poiste kui ka tüdrukute jaoks oli üheks olulisemaks tegevuseks, millega nad noortekeskustes tegelesid, aja veetmine, selliselt vastas üle poole poistest kui ka tüdrukutest. Umbes 43 % meessoost vastanutest märkis, et teisteks olulisteks tegevusteks oli noortekeskuses sõpradega kohtumine ja suuremate mängude mängimine nagu lauatenis, piljard, lauamängud. Sõpradega kohtumise tõi esile ligikaudu pooled tütarlastest, suuremate mängude mängimise valis oluliseks tegevuseks 29 % neidudest. See vastuse variant oli ka

kõige suurema protsendilise erinevusega poiste ja tüdrukute seas. Järgmiseks erinevuseks oli noorteprojektides osalemine, nii väitis 10 % tütarlastest ja 3 % noormeestest. Kõige vähem populaarseteks tegevusteks osutus mõlema soo puhul ise ringide juhendamine. (Joonis 7).

Joonis 7. Noortekeskuses osalemine soolises lõikes, %

Lisas 9 võime näha, et noortekeskusi ja noortetube oli viimase poole aasta jooksul külastanud peaaegu pooled mõlema soo esindajad. Viimse aasta jooksul oli noortekeskustes käinud 16 % vastanutest. Viiesik nii poistest kui tüdrukutest oli osalenud noortekeskuste tegevustes üle ühe aasta.

Joonis 8. Noortekeskuses või noortetoas osalus soolises lõikes, %

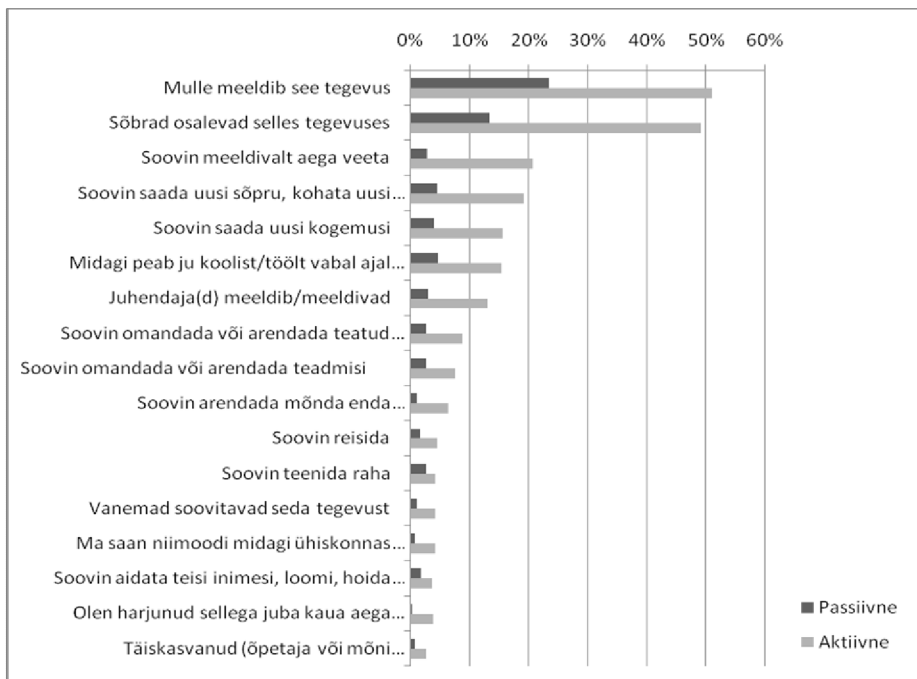
Et edaspidi analüüsida noorte motiveeritust, on välja toodud ka põhjused, miks noored osalesid noortekeskuste tegevuses, joonis 8. Poisse ja tüdrukuid võrreldes tuli välja, et kõige enam levinud põhjuseks, miks osaleti noortekeskuste tegevuses oli noortekeskuses oleva tegevuse meeldivus. Nii arvas rohkem kui pooled noormehed ja 41 % tütarlapsed. Natuke üle 40 % poistest ja tüdrukutest tõi esile olulise põhjusena sõprade osaluse konkreetses tegevuses. Tütarlaste jaoks oli oluliseks põhjuseks ka meeldiv aja veetmine ja uute sõprade ning tutvuste leidmine, poiste puhul olid need protsendid madalamad. Meessoost vastanud tõid kolmanda osalemise põhjusena välja kohustuse midagi vabal ajal teha. Vastanute jaoks soolises lõikes oli kõige vähem tähtsaks põhjuseks täiskasvanute soovitus. Tüdrukutel lisandus üheks ebaolulisemaks põhjuseks ka soov teenida raha (Joonis 8).

3.2.4 Noorte osalus majanduslikust olukorrast lähtuvalt noortekeskuses

Pooled paremal ja halvemal järjel noored pidasid enda osalemise põhjuseks tegevuse meeldivust, sellele järgnes sõprade osalus noortekeskuses. Kõige vähem populaarseteks põhjusteks oli nii paremal kui halvemal järjel noorte jaoks täiskasvanute soovitusel. Majanduslikult paremal järjel noortel oli lisaks sellele veel vähem olulisteks osaluse põhjusteks harjumus osaleda ja soov aidata inimesi ning loomi. Märkatavalt suuri erinevusi majanduslikust olukorrast lähtuvalt noorte osalusele noortekeskuses ei esinenud, vaata lisa 11).

3.2.5 Noorte osaluse võrdlus aktiivsuse lõikes noortekeskuses

Vähem aktiivseid ja aktiivsemaid noori motiveerivate tegurite võrdluses ilmnemid suured erinevused.

Joonis 9. Noorte osaluse võrdlus aktiivsuse lõikes noortekeskuses, %

Jooniselt 9 ilmneb, et vähem aktiivsetest noortest veerand pidasid põhiliseks osalemise põhjuseks tegevuse meeldivust. Aktiivsemad noored valisid seda põhjust poole rohkem. Passiivsete noorte järgmiseks osaluse põhjuseks oli sõprade osalus. Sama põhjust valisid aktiivsed noored 4 korda rohkem. Ülejäänud põhjused vähem aktiivsetel noortel ei eristunud. Aktiivsemad noored pidasid veel oluliseks meeldivat aja veetmist, uute tutvuste loomist ja uute kogemuste hankimist. (Joonis 9).

4. ARUTELU

Käesolevas peatükis analüüsin ja arutlen saadud tulemustest lähtuvalt. Analüüsi tulemused baseeruvad uurimuses osalenud küsitletute hinnangutel. Analüüsin ankeetküsitluste tulemusi tabelite ja jooniste põhjal. Arutelu olen jaganud neljaks osaks. Igas peatükis esitan huvitegevuse ja noortekeskuste võrdluse lähtuvalt vastanute vanusest (lähemalt vaadeldakse teismelisi noori), elukohast, soost, majanduslikust taustast ja noorsootöös osalemise aktiivsusest. Arutelu osas toon välja noorte jaoks olulisemad noorsootöös osalemise motivaatorid. Analüüside tõlgendamisel tuginen kolme aastasele isiklikule kogemusele noortejuhina. Analüüside eesmärgiks on leida vastused töös püstitatud uurimisküsimustele, millede eesmärgiks on selgitada välja huvitegevustes ja noortekeskustes osalemist motiveerivaid tegureid.

4.1 Noorsootöös osalemise motiveeritus vanuserühmade lõikes

Ligikaudu pooled 12-14aastased osalesid nii huvitegevuses kui ka noortekeskuste tegevustes. 15-18aastased osalesid 10 protsendi rohkem huvitegevustes kui noortekeskuste tegevustes. Vanuselisel oli noorte seas kõige populaarsemaks huvitegevuseks sportimine. Selgus, et üle 80% noorukitest tegi vähemal või rohkemal määral sporti. Sportimist võib seostada Maslow motivatsioonitegurite püramiidi kuuluvuse, tunnustuse ja eneseteostuse vajadusega. Mängides ühiselt koos meeskonna kaaslastega korvpalli on see kuuluvus mingisse konkreetseesse gruppi. Saades jooksuvõistlustel esikoha on see tunnustuse saamine ja kindlasti on võistlustel heade tulemuste saamine ka eneseteostamine. Teiseks populaarseks tegevuseks noorte jaoks oli käsitöö ja kunst. Selles osales keskel läbi 60 protsenti vastanuid. Ka nende tegevuse puhul saab tuua esile eneseteostuse, kuna midagi meisterdades me loome uue asja ja paneme end proovile selle teostamisel. Samas võib noor tunda vajadust tunnustuse järele. Kui õpetaja või noorsootöötaja näeb noore hästi tehtud tööd, siis ta kiidab teda ja üldjuhul on see noorele positiivseks tagasisideks. Kuuluvusvajadus on üheks, mida noored noorsootöös osalemisest saavad. Noorte puhul oli vähem populaarseks huvitegevusteks õpilasfirmadega tegelemine

ja tehnikaringides osalemine. Selliseid huvitegevusi kahjuks esineb noorte jaoks vähem, nad ei ole nii populaarsed, kuna võimalusi ja teadlikkust on vähem.

Noortekeskuste tegevustest olid kõige populaarsemad lihtsalt aja veetmine, sõpradega kohtumine ja suuremate mängude (piljard, lauatennis, lauamängud) mängimine, seda nii varajase noorukiea kui ka keskmise ja hilise noorukiea puhul. Siinkohal saaks olulise vajadusena ära märkida kuuluvuse. Suuremate mängude mängimise puhul võib ka esile tulla eneseteostus vajadust, kuna see on siiski mängimine ja võistlemine. Kõige vähem tegeleti noortekeskustes ise huvirühmade juhendamisega ja ajalehtede ning ajakirjade lugemisega. Huvirühmade juhendamine võib olla noore jaoks keeruline, kuna kogemusi on vähe, kuid siiski leidub ka neid, kes seda teevad. Noortekeskuste ja noortetubade osaluse juures tulid analüüsidest välja põhjused, miks noored osalesid nendes tegevustes. Kõige enam levinud põhjusteks oli vastanute seas noortekeskustes tehtavate tegevuste meeldivus ja sõprade osalus tegevustes. Võime öelda, et noori motiveerib osalema just kuuluvustunne. Samas saame seostada tegevuse meeldivust turvalisusega, kuna noor juba teab, mis talle meeldib ja ta ei pea minema oma mugavustsoonist välja, et midagi uut katsetada. Kõige vähem valitud osalemise põhjuseks mõlema vanuserühma puhul olid täiskasvanute soovitusel. Täiskasvanute ja lapsevanemate soovitusel vähene osatähtsus võib tuleneda sellest, et nad ise pole piisavalt teadlikud, et oma lastele neid tegevusi soovitada.

Analüüsidest noorte huvitegevuses osalemist kestvuse järgi võib uurimustulemustest näha, et noori, kes olid tegevuses osalenud üle 3 aasta, oli rohkem. Lühemaajaliselt osalenud oli vähem nii vanemate kui ka nooremate noorte seas. Üle 3 aasta oli osalenud huvitegevuses üle poolte vastanutest. Pikaajaline huvitegevuses osalemine võib tekitada turvatunde, kuna noor on harjunud osalema selles tegevuses järjepidevalt.

Noortekeskuses olemise aega vaadeldes tundub, et turvalisuse pärast nad üldjuhul seal ei käi, kuna vastanud viibisid noortekeskustes kõige enam kuni ühe tunni. Omadest kogemustest võin öelda, et maapiirkonnas on noortekeskus üldiselt avatud 4-10 tundi olenevalt nädalapäevast. Lühiajaliselt osalemine võib olla tingitud pakutavate tegevuste meeldivusest või ka sellest, et noor teeb seal lihtsalt aega parajaks, et minna bussi peale. Tulemustest ei ilmnenud ka taoliste füsioloogiliste vajaduste olulisust nagu söömine.

4.2 Noorsootöös osalemise motiveeritus piirkondade lõikes

Uuringus osalenute hinnanguid võrreldi kolme piirkonna järgi. Analüüsi Tallinnas, teistes linnades ja maal elavad noori. Maal ja linnades tehtav noorsootöö on erinev noortele pakutavate võimaluste poolest, sellest lähtuvalt tehti uuringus ka rühmitamine, kuna võis eeldada, et piirkonniti on motivaatorid noortel erinevad. Nagu vanusegruppide puhul oli ka piirkondade lõikes kõige populaarsemaks huvitegevuseks sportimine, millele järgnes kunst ja käsitöö. Järelikult on nii maa kui ka erinevate linnade noorte jaoks olulisteks vajadusteks kuuluvus, tunnustus ja eneseteostus. Kõige vähem osaleti tehnikaringides ja õpilasfirmade tegevustes, seda nii Tallinnas, teistes linnades kui ka maal. Siinkohal võib olla tegu tehnikaringide ja õpilasfirmade vähese populaarsusega. Kõige suuremad erinevused piirkondade vahel esinesid maanoorte ja Tallinnas elavate noorte puhul tegevustes, milleks oli käsitöö, laulmine ja loodusring. Maanoorte suuremat osalust loodusringides ja käsitöös võib tingida maapiirkonna looduslähedus. Laulmise suurem osatähtsus võib tuleneda sellest, et paljudes maapiirkondades on koolis üheks huvitegevuseks koorilaul. Kõikides piirkondades oli enam levinud huvitegevuses osalemise põhjuseks tegevuse meeldivus, sellele järgnes soov omandada või arendada teatud oskusi ja kaaslaste meeldivus, kes osalesid teatud tegevustes. Kui vaatleme huvitegevuse meeldivust, siis saame seostada seda vajadusega kaitstuse järele, mida sai eelmises alalõigus mainitud. Noorele meeldib mingi tegevus, kuna ta on sellega varem kokku puutunud ja teab, mida sellelt huvitegevuselt oodata. Järgmise olulise põhjusena toodi välja soov omandada või arendada teatud oskusi. Noored võivad pidada seda oluliseks, kuna nad tahavad end teostada, samas nad soovivad omandada midagi selleks, et elus hästi hakkama saada ja oma oskusi täiendada. Järgmise olulise põhjusena mainiti kaaslaste olulisust, mis tähendab, et noortele meeldib kuuluda sinna tegevusse, kus osalevad ka teised noored. Nii nagu ka vanusegruppide võrdluse puhul, tuli välja ka piirkondade võrdluses, et kõige vähem oli vastanutes soovi aidata teisi inimesi, hoida loodust ja järgida täiskasvanute soovitusi.

Minnes noortekeskuste võrdlusesse piirkondade lõikes saame näha, et viimase kolme aasta jooksul olid maanoored käinud kõige enam noortekeskustes. Sellest võib järeldada, et maanoorte jaoks on oluline järjepidevus, mis omakorda tekitab turvalisust. Noortekeskustes

tehtavad populaarsed tegevused ei erinenud nii vanuseti ega piirkonniti. Iga piirkonna vastanute jaoks olid olulised tegevused noortekeskustes aja veetmine, sõpradega kohtumine ja suuremate mängude mängimine. Tuleb esile jälle kuuluvustunne kui oluline motivaator. Järgmisteks tähtsateks motivaatoriteks võib pidada tunnustust ja eneseteostust, neid tunnuseid kumab läbi suuremate mängude mängimise juures. Kõige vähem populaarseteks tegevusteks olid kõigis kolmes piirkonnas ajalehtede ja ajakirjade lugemine, huvirühmade juhendamine ja söögi tegemine ning söömine. Siinkohal tooksin just esile viimase tegevuse. Kuna noored ei pea oluliseks söömist noortekeskustes, siis saame sellest järeldada, et neid ei motiveeri seal osalema füsioloogilised põhjused. Kaheks kõige olulisemaks osalemise põhjuseks tõid noored piirkonniti välja tegevuse meeldivuse ja sõprade osaluse konkreetsetes tegevustes. Meeldivuse kõrvutaksin jälle turvatundega. Noor saab tunda end hästi ja turvaliselt, kui ta teab, et talle see tegevus meeldib. Sõprade osaluse seostaksin kuuluvustundega. Tallinna noored tõid kõige vähem oluliste põhjustena välja täiskasvanute soovitusel, harjumuse noortekeskuses käia. Maanoorte puhul eristusid ebaolulise põhjusena täiskasvanute soovitusel. Täiskasvanute soovitusel osakaal motivaatorite seas võib olla nii vähetähtis sellepärast et nende enda teadlikkus noorsootöös toimuvast on vähene. Vanusegruppide ja piirkondade lõikes ei saa me väga palju erinevusi noorte motiveerituses välja tuua.

4.3 Noorsootöös osalemise motiveeritus soolises lõikes

Soolises lõikes vaatlesin võrdlevalt noormeeste ja tütarlaste põhilisi tegevusi noorsootöös ja nendes osalemise põhjuseid. Poiste ja tüdrukute jaoks oli huvitegevustest kõige populaarsemaks sportimine. Järgmised olulised tegevused olid poistel meisterdamine, käsitöö ja kunst. Tüdrukud pidasid järgnevalt olulisteks tegevusteks kunsti ja käsitööd. Poisse ja tüdrukeid motiveerib sportima kuuluvustunne, tunnustusvajadus ja eneseteostus. Samad põhjused võivad käia käsitöö kui ka kunsti kohta. Huvitegevuses ajendas tüdrukeid ja poisse osalema tegevuse meeldivus, soov omandada või arendada oskusi ja kaaslaste osalus. Vähem olulised põhjused olid täiskasvanute soovitusel ja soov aidata teisi inimesi ning loomi. Nii tüdrukeid kui poisid pidasid oluliseks motivaatoriks turvalisust, kuna nad olid välja toonud nii tegevuse meeldivuse. Noored pidasid olulisteks motivaatoriteks ka eneseteostust ja kuuluvust.

Noortekeskuste populaarsete tegevuste puhul suuri erinevusi vanuste, piirkondade ja soolises lõikes ei esinenud. Nii poistele kui ka tüdrukutele oli olulisemateks tegevusteks noortekeskustes aja veetmine, sõpradega kohtumine ja suuremate mängude mängimine. Ning ka kõige ebapopulaarsemad tegevused on varem kõlanud, nendeks oli ise ringide juhendamine, söömine ning ajakirjade ja ajalehtede lugemine. Põhjustena, miks nad osalesid noortekeskustes, toovad nii poisid kui tüdrukud välja tegevuse meeldivuse ja sõprade osaluse. Tüdrukud valisid põhjustena veel uute sõprade leidmise ja meeldivalt aja veetmise soovi koos heade kogemustega. Nagu ka eelnevalt mainitud sai, siis noored peavad olulisteks motivaatoriteks turvalisust ja kuuluvust. Kõige vähem olulisemad põhjused olid poiste ja tüdrukute jaoks täiskasvanute soovitusel ja harjumus noortekeskuses käia.

4.4 Noorsootöös osalemise motiveeritus majanduslikust seisust lähtuvalt

Noored andsid ise hinnangu oma perekonna majanduslikule seisule läbi ankeetküsitluse lähtuvalt enda subjektiivsetest nägemustest nagu eelnevalt sai kirjeldatud. Esimeseks grupiks on need noored, kelle hinnangul võimaldab nende perekonna majanduslik seis neil noorsootöös aktiivselt osaleda ehk siis neid võib lugeda paremal järjel olevatest perekondadest pärit noorteks. Teiseks grupiks on need noored, kelle hinnangul ei võimalda nende pere majanduslik seis noorsootöös osaleda ehk neid võib lugeda kehvemal järjel olevatest perekondadest pärit noorteks.

Noorsootöö on tihti vabasektorisse kuuluv ja osalejatele tasuta või minimaalse summa eest. Siiski leidub neid sündmusi ja huviringe, mis on tasulised. Sellest lähtuvalt sai võetud analüüsimiseks majanduslik taust, kuna sellest tulenevalt võivad olla noorte motivaatorid erinevad. Analüüside põhjal selgus, et huvitegevuses ja noortekeskuses osalemise põhjuseks oli tegevuste meeldivus ja seda nii paremal kui ka halvemal järjel noorte puhul. Huvitegevuses osalesid noored ka sellepärast, et soovisid omandada või arendada oskusi ja ka nende kaaslased osalesid neis. Noortekeskustes osalemise puhul oli oluliseks motiveerivaks teguriks veel sõprade osalus. Majanduslikust taustast lähtuvalt noorte motiveerituses erinevusi ei ilmnunud. Mõlema rühma puhul olid olulisteks motivaatoriteks turvalisus, kuuluvus ja

eneseteostus. Siinkohal ei saa mainimata jätta, et kuna tegemist on teismeliste noorte hinnangutega, siis ei pruugi rühmitamise aluseks olevad nende poolt antud hinnangud peegeldada nende reaalselt majanduslikku seisut.

4.5 Noorsootöös osalemise motiveeritus aktiivsusest lähtuvalt

Viimase arutelu osana võrdlen aktiivseid ja passiivseid noori noortekeskustes osalemise kontekstis. Selles analüüsis olid passiivsed noored need, kes käisid noortekeskustes niisama aega veetmas või puhkamas. Aktiivsed noored olid kõik need, kes osalesid ükskõik millises muus tegevuses peale puhkamise ja niisama olemise. Kuna töö erinevates osades käsitlen noori, kes noorsootöös osalesid, siis on oluline tuua välja aktiivsete ja passiivsete noorte võrdlus. Vähem aktiivsete ja aktiivsete noorte põhiliseks osalemise põhjusteks olid tegevuse meeldivus ja sõprade osalus selles. Passiivsed noored üldjuhul ei võta noortekeskuste tegevustest osa ja käivad seal niisama sõpradega vestlemas või aega parajaks tegemas. See tuli välja ka sellest, et passiivsete noorte ülejäänud osaluse põhjused olid väga madalad. Aktiivsete noorte puhul ilmnes ka meeldiva aja veetmise soov koos heade kogemustega ja uute sõprade leidmine. Mõlema rühma puhul on olulisteks motivaatoriteks turvalisus ja kuuluvus, kuid aktiivsete noorte puhul saab pidada ka teisi kõrgema taseme motivaatoreid olulisteks.

KOKKUVÕTE

Bakalaureusetöö eesmärgiks oli uurida noorsootöös osalemist motiveerivaid tegureid huvitegevuses osalejate ja noortekeskuste külastajate hulgas. Töös analüüsiti, millised motivaatorid olid huvitegevuses ja noortekeskustes osalejate jaoks olulised ja kõige enam levinud.

Töös oli analüüsitud Praxise poolt 2011. aasta läbiviidud internetiküsitluse andmeid. Lähemalt käsitleti kahte valdkonda, milleks oli noortekeskustes ja huvitegevustes osalemine. Analüüsimise jaoks olid noored jaotatud kaheks võrreldavaks vanusegrupiks: 12-14aastasteks ja 15-18aastasteks. Piirkonniti võrreldi Tallinnas, teistes linnades ja maal elavaid noori. Läbi viidi ka soolisi võrdlusi ja toodi sisse noorte majandusliku tausta ning aktiivsuse võrdlused. Motivaatorite välja selgitamiseks oli töös võetud aluseks Maslow põhivajaduste hierarhia.

Analüüsitulemustest ilmnes, et huvitegevuses osalemiseks oli noorte jaoks põhilisteks motiveerivateks teguriteks eneseteostus, kuuluvusvajadus, tunnustusvajadus ja turvalisus. Noortekeskustes osalemiseks on põhilised motivaatorid kuuluvus, turvalisus, eneseteostus ja tunnustusvajadus. Majanduslikust olukorrast lähtuvalt selgus, et paremal kui ka halvemal järjel olevate noorte motivaatorid olid samad. Aktiivsete ja passiivsete noorte võrdlusest selgus, et aktiivsemaid noori motiveerib rohkem kuuluvus, turvalisus aga ka eneseteostamine. Vähem aktiivsete noorte jaoks oli oluline turvalisus ja kuuluvusvajadus.

Käesoleva bakalaureusetöö teema on oluline nii noortele kui ka noorsootöötajatele. Oluline on mõista neid põhjuseid, miks noored osalevad ja kuidas läbi selle teadmise noori veel rohkem kaasata nii noorsootöösse kui ka kodukoha arengusse. Töö autorina leian, et noorte motivatsiooni tuleb uurida sügavamalt, et viia kokku noorte taustast tulenevad osaluse põhjused. Antud kvantitatiivse uuringu tulemuste valguses on võimalik läbi kvalitatiivse uurimuse antud teemat põhjalikumalt käsitleda.

KIRJANDUS

Avatud noortekeskuste, teavitamis- ja nõustamiskeskuste ning huvikoolide infrastruktuuri kaasajastamise meetme tingimused ja investeringute kava koostamise kord (2007). RTL 2008, 3, 26

Batsleer, Janet; Davies, Bernard (2010). What is youth work? Exeter: Learning Matters

Byrne, Rhonda (2006). The Secret Saladas. Tallinn: Kirjastus Pilgrim

Coussée, Filip (2008). A century of youth work policy. Gent: Academia Press. http://youth-partnership-eu.coe.int/youth-partnership/documents/EKCYP/Youth_Policy/docs/Youth_Work/Research/youthwork_prof.pdf (11.05.2014)

Coussée, Filip (2010). The saint, the poet, the lord and the cardinal- Learning from youth work's history. Coyote extra. http://youth-partnership-eu.coe.int/youth-partnership/documents/Publications/Coyote/Coyote_extra_2010/COYOTE_EXTRA_juillet.pdf (30.05.2014)

Cunningham, Hugh (2012). Youth in the life course- a history. The history of youth work in Europe. Relevance for today's youth work policy. Volume 3. <http://youth-partnership-eu.coe.int/export/sites/default/youth-partnership/publications/YNB/YNB16.pdf> (27.02.2014)

Eesti Statistikaamet (2014). http://pub.stat.ee/px-web.2001/Dialog/varval.asp?ma=RV0212&ti=RAHVASTIK+AASTA+ALGUSES+JA+AAS+TAKESKMINE+RAHVAARV+SOO+JA+VANUSE+J%C4RGI&path=../Database/Rahvastik/01Rahvastikunaitajad_ja_kooseis/04Rahvaarv_ja_rahvastiku_kooseis/&lang=2 (18.05.2014)

Erik, Heli (2011). Avatud noortekeskused Eestis. Minevik, olevik ja tulevik. *Mihus*, 7, lk 25-26.

Heslop, Louise A. (2005). Maslow was wrong! And other thoughts on the way to the supermarket. *Journal of Public Affairs*, 5, lk 193-199

International Federation of Social Workers (2012). <http://ifsw.org/policies/definition-of-social-work/> (19.05.2014)

Jacobs, Karen (2010). The origins of the youth worker/leader. Coyote extra. http://youth-partnership-eu.coe.int/youth-partnership/documents/Publications/Coyote/Coyote_extra_2010/COYOTE_EXTRA_juillet.pdf (30.05.2014)

Jeffs, Tony (2010). The relevance of history in youth work. The history of youth work in Europe. Relevance for youth policy today. Volume 2. http://youth-partnership-eu.coe.int/youth-partnership/documents/EKCYP/Youth_Policy/docs/Youth_Work/Research/YK_Youth_Work_vol_2.pdf (05.03.2014)

Koch, Richard (2005). 80:20-tegija. Tallinn: TEA Kirjastus

Luszczynska, Aleksandra; de Wit, John B. F.; de Vet, Emely; Januszewicz, Anna; Liszewska, Natalia; Johnson, Fiona; Pratt, Michelle; Gaspar, Tania; de Matos, Margarida Gaspar; Stok, F. Marijn (2012). At-Home Environment, Out-of-Home Environment, Snacks and Sweetened Beverages Intake in Preadolescence, Early and Mid-Adolescence: The Interplay Between Environment and Self-Regulation. -Tempestproject. <http://www.tempestproject.eu/attachments/article/32/Luszczynska%20et%20al.%20-%20in%20press%20-%20J%20Youth%20Adol.pdf> (18.05.2014)

Mangs, Karin; Martell, Barbro (2000). Psühhoanalüütiline arengukäsitlus: 0-20 eluaastani. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus

Martinson, Karl; Bruus, Kadi; Sikk Toivo (2000). Noorsooliikumise ajaloost Eestis.- Eesti Noosooraport. EV Haridusministeerium, lk 35-50

- Maslow, Abraham H. (2007). Motivatsioon ja isiksus. Tallinn: OÜ Mantra Kirjastus
- Noorsootöö seadus (2010). RT I 2010, 44, 262
- Noorsootöö strateegia 2006-2013 (2006). Haridus- ja teadusministeerium, Tartu
- Noorsootöö strateegia 2014-2010 (2014). Haridus- ja teadusministeerium, Tartu
- Noorte osalus- Youth Participation (2014). Haridus- ja Teadusministeerium. <http://www.hm.ee/index.php?045069> (08.02.2014)
- Nugin, Raili (2013). Maanoorte lahkumine- paras pätkel noorsootöötajale.- *Mihus*, 12, lk 19.
- Open Youth Work (2014). <http://www.ecyc.org/about-us/open-youth-work> (15.02.2014)
- Paabort, Heidi (2013). Noorsootöö noortekeskuses.- Noorsootöö õpik. Toim. Marit Valge, Tallinn: SA Archimedes Euroopa Noored Eesti büroo, 178-194
- Pihor, Katrin (2012). Kas noorte osalus noorsootöös määravad kodukoha võimalused või noorte huvid?.- *Mihus*, 10, lk 24.
- Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus (2010). RT I 2010, 41, 240
- Rannala, Ilona-Evelyn (2013). Noorsootöö kohalikus omavalitsuses.- Noorsootöö õpik. Toim. Marit Valge, Tallinn: SA Archimedes Euroopa Noored Eesti büroo, 158-178
- Rämmer, Andu (2011). Noorte motivatsioon noorsootöös osalemiseks ja nende hoiakud noorsootöö suhtes.- Noorteseire Aastaraamat. http://www.noorteseire.ee/system/resources/BAhbBlSHOgZmIjSyMDEyLzA1LzE3LzA5XzU2XzA4XzQ0MF9OU0FfMjAxMV9sb3BsaWtfcGFyYW5kYXR1ZC5wZGY/09_56_08_440_NSA_2011_loplik_parandatud.pdf (08.02.2014)
- Spano, Sedra (2004). Stages of Adolescent Development. –Act for Youth. http://www.actforyouth.net/resources/rf/rf_stages_0504.cfm (18.05.2014)

Taru, Marti (2012). Ülevaade uuringu metoodikast. SA Poliitikauuringute Keskus Praxis: avaldamata käsikiri

Taru, Marti; Pilve, Eli; Kaasik, Peeter (2014). The history of youth work in Estonia. The history of youth work in Europe. Relevance for today's youth work policy. Volume 4. <http://youth-partnership-eu.coe.int/export/sites/default/youth-partnership/publications/YNB/YKB18-text.pdf> (13.05.2014)

Timmerman, Greetje (2012). Youth in the life course- a history. The history of youth work in Europe. Relevance for today's youth work policy. Volume 3. <http://youth-partnership-eu.coe.int/export/sites/default/youth-partnership/publications/YNB/YNB16.pdf> (27.02.2014)

Urbick, Brian (2012). Wolsam (Maslow upside-down). <http://blog.consumer-knowledge.com/?p=750> (18.05.2014)

Vadi, Maaja (1995). Organisatsioonikäitumine. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.

Youth Partnership. Glossary (2014). <http://youth-partnership-eu.coe.int/youth-partnership/glossary.html> (07.05.2014)

LISAD

Lisa 1. Noortekeskuste või noortetoe külastamise aeg vanuste lõikes, %

	12-14	15-18
Kuni pool aastat	42	40
Pool aastat kuni 1 aasta	18	15
1 aasta kuni 3 aastat	21	24
Üle 3 aasta	19	22

Lisa 2. Noortekeskuses või noortetoas osalemise põhjused vanuste lõikes, %

	12-14	15-18
Mulle meeldib see tegevus	54	36
Sõbrad osalevad selles tegevuses	43	42
Soovin meeldivalt aega veeta	17	19
Soovin saada uusi sõpru, kohata uusi inimesi	16	17
Soovin saada uusi kogemusi	14	13
Midagi peab ju koolist/töölt vabal ajal tegema	14	12
Juhendaja(d) meeldib/meeldivad	11	11
Soovin omandada või arendada teatud oskusi	7	8
Soovin omandada või arendada teadmisi	7	6
Soovin arendada mõnda enda iseloomujoont	6	5
Soovin reisida	4	4
Soovin teenida raha	4	4
Vanemad soovivad seda tegevust	4	3
Ma saan niimoodi midagi ühiskonnas muuta	3	4
Soovin aidata teisi inimesi, loomi, hoida loodust	3	4
Olen harjunud sellega juba kaua aega tegelema	3	3
Täiskasvanud (õpetaja või mõni nõustaja) soovivad	2	2

Lisa 3. Noortekeskuse või noortetoe külastamise sagedus piirkondade lõikes, %

	Tallinn	Teised linnad	Maapiirkond
Harvemini kui kord kuus	65	59	46
Keskmiselt 1-2 korda kuus	12	16	16
Keskmiselt 1 kord nädalas	7	8	10
Keskmiselt 2-3 korda nädalas	9	9	16
Keskmiselt rohkem kui 3 korda nädalas	8	8	13

Lisa 4. Noortekeskuse või noortetoa külastuse pikkus piirkondade lõikes, %

	Tallinn	Teised linnad	Maapiirkond
Kuni 1 tund	53	55	51
1-2 tundi	32	34	37
3-4 tundi	12	9	10
Üle 5 tunni	4	2	2

Lisa 5. Noortekeskuste või noortetoa külastamise aeg piirkondade lõikes, %

	Tallinn	Teised linnad	Maapiirkond
Kuni pool aastat	49	48	35
Pool aastat kuni 1 aasta	16	17	15
1 aasta kuni 3 aastat	15	20	25
Üle 3 aasta	20	16	25

Lisa 6. Noortekeskuses või noortetoas osalemise põhjused piirkondade lõikes, %

	Tallinn	Teised linnad	Maapiirkond
Mulle meeldib see tegevus	45	43	50
Sõbrad osalevad selles tegevuses	34	42	46
Soovin meeldivalt aega veeta	12	16	21
Soovin saada uusi sõpru, kohata uusi inimesi	15	18	16
Soovin saada uusi kogemusi	15	12	14
Midagi peab ju koolist/töölt vabal ajal tegema	9	12	17
Juhendaja(d) meeldib/meeldivad	11	11	11
Soovin omandada või arendada teatud oskusi	11	7	7
Soovin omandada või arendada teadmisi	6	8	5
Soovin arendada mõnda enda iseloomujoont	7	5	5
Soovin reisida	5	4	3
Soovin teenida raha	7	4	2
Vanemad soovivad seda tegevust	5	4	3
Ma saan niimoodi midagi ühiskonnas muuta	4	4	3
Soovin aidata teisi inimesi, loomi, hoida loodust	5	3	3
Olen harjunud sellega juba kaua aega tegelema	1	3	4
Täiskasvanud (õpetaja või mõni nõustaja) soovivad	2	3	2

Lisa 7. Noortekeskuse või noortetoa külastamise sagedus soolises lõikes, %

	Poiss	Tüdruk
Harvemini kui kord kuus	50	58
Keskmiselt 1-2 korda kuus	15	15
Keskmiselt 1 kord nädalas	11	7
Keskmiselt 2-3 korda nädalas	12	12
Keskmiselt rohkem kui 3 korda nädalas	13	8

Lisa 8. Noortekeskuse või noortetoa külastuse pikkus soolises lõikes, %

	Poiss	Tüdruk
Kuni 1 tund	53	53
1-2 tundi	33	37
3-4 tundi	11	9
Üle 5 tunni	4	1

Lisa 9. Noortekeskuste või noortetoa külastamise aeg soolises lõikes, %

	Poiss	Tüdruk
Kuni pool aastat	42	43
Pool aastat kuni 1 aasta	16	16
1 aasta kuni 3 aastat	21	21
Üle 3 aasta	21	20

Lisa 10. Noorte osalus huvitegevuses lähtuvalt hinnangutest majanduslikule olukorrale, %

	Paremal järjel	Halvemal järjel
Mulle meeldib see tegevus	87	82
Soovin omandada või arendada teatud oskusi	34	32
Mulle meeldib olla koos kaaslastega	31	27
Sõbrad osalevad selles tegevuses	19	20
Olen harjunud sellega juba kaua aega tegelema	17	13
Soovin saada uusi kogemusi	13	13
Soovin meeldivalt aega veeta	12	12
Soovin arendada mõnda enda iseloomujoont	11	15
Juhendaja(d) meeldib/meeldivad	12	12
Midagi peab ju koolist/töölt vabal ajal tegema	9	9
Vanemad soovivad seda tegevust	7	7
Soovin omandada või arendada teadmisi	6	6
Soovin saada uusi sõpru, kohata uusi inimesi	5	7
Soovin reisida	4	6
Soovin teenida raha	3	4
Ma saan niimoodi midagi ühiskonnas muuta	3	3
Täiskasvanud (õpetaja või mõni nõustaja) soovivad	2	2
Soovin aidata teisi inimesi, loomi, hoida loodust	1	2

Lisa 11. Noorte osalus noortekeskuses lähtuvalt hinnangutest majanduslikule olukorrale, %

	Paremal järjel	Halvemal järjel
Mulle meeldib see tegevus	49	47
Sõbrad osalevad selles tegevuses	46	44
Soovin meeldivalt aega veeta	19	18
Soovin saada uusi sõpru, kohata uusi inimesi	18	20
Midagi peab ju koolist/töölt vabal ajal tegema	14	17
Soovin saada uusi kogemusi	14	16
Juhendaja(d) meeldib/meeldivad	12	12
Soovin omandada või arendada teatud oskusi	9	8
Soovin omandada või arendada teadmisi	7	6
Soovin arendada mõnda enda iseloomujoont	6	5
Soovin reisida	4	5
Soovin teenida raha	4	4
Ma saan niimoodi midagi ühiskonnas muuta	4	4
Vanemad soovivad seda tegevust	4	4
Soovin aidata teisi inimesi, loomi, hoida loodust	3	5
Olen harjunud sellega juba kaua aega tegelema	3	4
Täiskasvanud (õpetaja või mõni nõustaja) soovivad	2	3

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Deivi Sarapson (10.10.1990)

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose

Noorsootöös osalemist motiveerivad tegurid

mille juhendaja on Andu Rämmer

1.1. reprodutseerimiseks säilitamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eesmärgil, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace-is lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;

1.2. üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Tartu Ülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace'i kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni.

2. olen teadlik, et punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.

3. kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega

isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.

Tartus, 02.06.2014